

accent

"TOLLARE GJORDE MIG KLOKARE"

Rapparen Petter om
IOGT-NTO:s folkhögskola

SLARV MED TILLSYNNEN

Många kommuner har dålig koll på
alkoholserveringen

ALKOHOLFRI

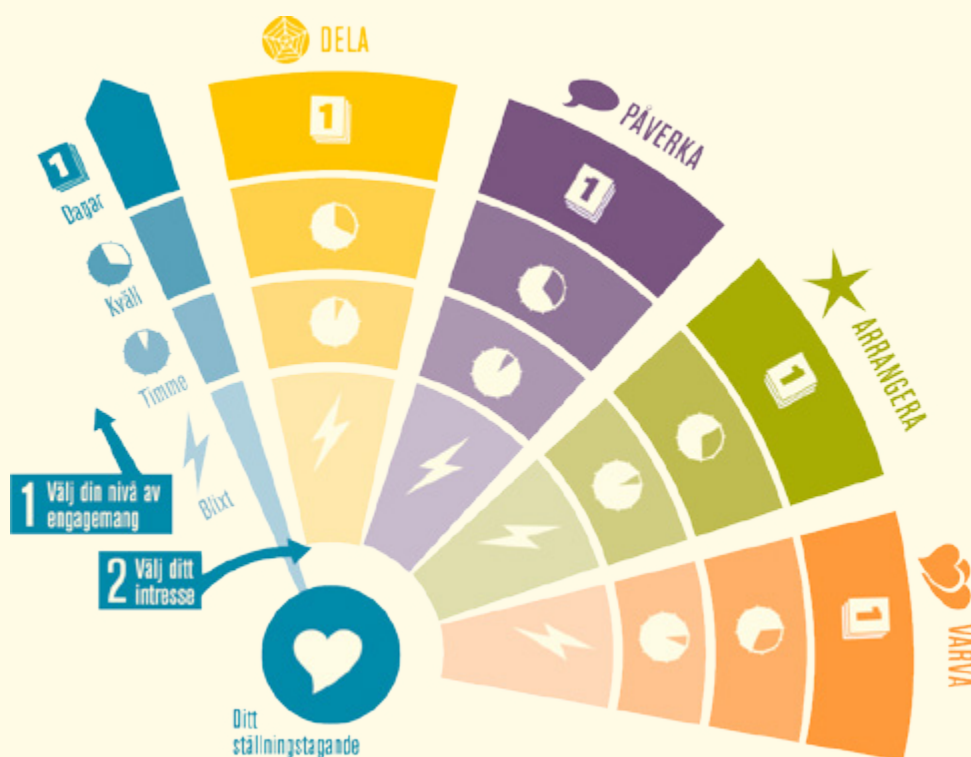
Karin Adelsköld är en av Sveriges roligaste kvinnor. Och helnykter.

Engagemangsguiden

IOGT-NTO är din organisation. Den bygger på vad du och alla medlemmar gör den till. Det är du som väljer vilken energi just du vill bidra med. Du kan göra en liten punktinsats då och då eller satsa flera timmar i veckan. Du kan också välja att göra en insats genom att bara vara dig själv och stödja arbetet genom ditt ställningstagande.

På kongressen presenterar vi Engagemangsguiden och Engagemangsportalen. Ett nytt sätt för dig som vill ha lite inspiration till att hitta just ditt engagemang utifrån dina förutsättningar.

Redan nu kan föreningar och distrikt beställa en ny variant av värvarblock med fokus på ditt engagemang.

16

Alkoholservering. Många kommuner lägger mycket små resurser på tillsynen av alkoholtillstånd. Något som kan leda till problem.

20

Intervju. Karin Adelsköld är en av Sveriges roligaste kvinnor. För några år sedan bestämde hon sig för att helt skippa alkoholen.

24

Kampanj. Under 2013 och 2014 kommer IOGT-NTO satsa på att synas rejält. Seriefigurerna Vinballen och Ökenrättan kommer att vara centrala i sammanhanget.

28

Narkotika. De senaste 20 åren har 85 procent av den danska tullen försvunnit. Resultatet är att allt mer narkotika kommer in via Öresundsbron.

38

Nykterhet. I IOGT-NTO-lokalen i Skärholmen finns en stark gemenskap. Varje fredag är det familjeträff med alla åldrar närvarande.

Inga förslag om idrott och alkohol | 6

Björn Erikssons utredning om idrottssvåld hade bland annat i uppdrag att titta på alkoholens roll. Några förslag på området kommer han dock inte med.

Kraftig ökning av tv-reklamen | 7

Alkoholindustrin satsar allt mer på reklam. Förra året lades 928 miljoner kronor på alkoholreklam i Sverige.

Uppskattad teater i Umeå | 10

IOGT-NTO:s teatergrupp "Tro, hopp och kärlek" får 150 000 kronor från Umeå kommun för teaterpjäsen "Verandan".

Ta hand om demokratin | 4

LEDARE Pierre Andersson tycker att den interna demokratin i IOGT-NTO behöver piggas upp.

Vem vill ha alkoholreklamen? | 46

ORDFÖRANDEN Anna Carlstedt noterar att alkoholreklamen i Sverige ökar kraftigt. "Det går att ändra på, bara det finns politisk vilja."

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

OMSLAGSBILD
Ylva Sundgren

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Debattera mera!

Slarva inte bort demokratin

Det är vackert med demokrati
vänner. Medlemmar som vrider
och vänder på problem, hittar
lösningar och fattar beslut. Det
är fint, och en av sakerna jag älskar med
folkrörelser som IOGT-NTO.

Men ibland slarvar vi bort den. Vi på
redaktionen har som vanligt besökt några
olika distriktsårsmöten (se sidan 34) och
sett hur demokratin i praktiken utövas
på olika sätt. I ett av distrikten begär-
de ombuden inte ordet under en enda
besluts punkt. Ingen debatt alls.

Grejen är att det hade varit enkelt att
göra något åt, bara genom att komplettera
den traditionella mötesformen med andra
metoder. Varför inte lägga in en enkel
gruppdiskussion om exempelvis arbets-
planen? Fler får komma till tals, frågor
kommer att få svar och troligen blir slut-
resultatet bättre.

Dessutom kommer ju de medlemmar
som aktivt varit med och tagit fram en
arbetsplan också vara mer benägna att se
till att den blir verklighet.

De senaste tio åren har mycket hänt på
det här området, nya mötesformer har
utvecklats och hunnit bli beprövade. Alla
är inte bra och jag har ibland sett dem
användas på sätt som snarare försvagar
demokratin – men med sunt förnuft och en
gnutta förändringsvilja kommer man långt.

Och apropå demokrati: I sommar
arrangeras IOGT-NTO:s kongress i Borås.
Vi ses väl där?

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Vad betyder miliquis eati acit?

■ Hej I nr 3 av Accent sid 22 och 29 finns
en latinliknande text: "Miliquis eati acit,".
Vad är detta? Varför ingen översättning?

ROLF MELLQUIST, LATINSTUDENT, VÄSTERÅS

Svar direkt:

Hej Rolf! Jag ber om ursäkt för detta –
det är en plattshållartext som används
i layouten innan den riktiga bildtexten
är skriven. Dessvärre missade vi att ta
bort dessa innan tryck den här gången.
Pinsamt! (Vad texten betyder? Inte den
blekaste aning.)

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

Difficile intelligere?

Nu letar jag fram räkningen igen!

■ I uppskattningsvis 6 år har vi betalat med-
lemskap och fått en bra tidning i lådan, vär-
vade av ett glatt gäng i Ullared. Men det har
varit ett passivt medlemskap vilket snarare
handlat om en donation än en prenumeration
eller medlemskap. I år hade jag tänkt omprio-
ritera lite på vad vi donerar till och där föll
nykterhetsorganisationen bort. Men tidningen
skulle jag komma att sakna!

Sen började saker hända i mitt liv som led-
de till att jag funderar på om jag inte ska vara
kvar som medlem i alla fall. Mina alkoholpro-
blem! Kanske inte så konstigt att
just jag har alkoholproblem
med tanke på att både
min mamma och morfar
levt sina liv som alkoho-
list?

Många är de gånger
då mina barn fått utstå
både förnedring och
onödiga problem. För
att inte tala om alla fes-

ter där jag varit på där största fokus har legat
på min alkoholkonsumtion. Hur mycket jag
dricker är min ensak! Men jag har upplevt mej
både mobbad och utstött, trots att jag skött
mej bra. Att min storebror trillat dit på miss-
bruk igen är något som jag lever med varje
dag, väldigt tråkigt inte minst för hans barn.
En annan vän åkte iväg på behandlingshem
igår efter många års misslyckade försök att
bli nykter. Jag håller tummarna för honom!!!

Jag är otroligt trött på att ha problem med
alkohol och droger! Jag är 44 år har varit nyk-
terist i hela livet. Men jag är anhängig... och
folk stör sig på att jag inte dricker.

Nej, jag är inte aktiv
medlem, och kommer
förmodligen inte att bli det
heller. Men... Tack för allt
arbete som görs av er som
är aktiva! Nu ska jag leta
efter räkningen i sopsor-
teringen!

PALLE NIELSEN

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 19 april
Nästa nummer kommer ut: 14 juni

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Ylva Sundgren, Sven Rosell, Jonas Eriksson, Anders Perstrand **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se

Webbplats www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01

Annonsbokning Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **TS-kontrollerad upplaga 2011** 30 000 ex
ISSN 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Håll dig uppdaterad

Förutom kongressår och ännu ett fantastiskt verksamhetsår river vi även av vår utåtriktade kampanj Fyll livet.

Kampanjen Fyll livet kommer att dra nytta av all verksamhet som görs och ha sina toppar under särskilda perioder under året.

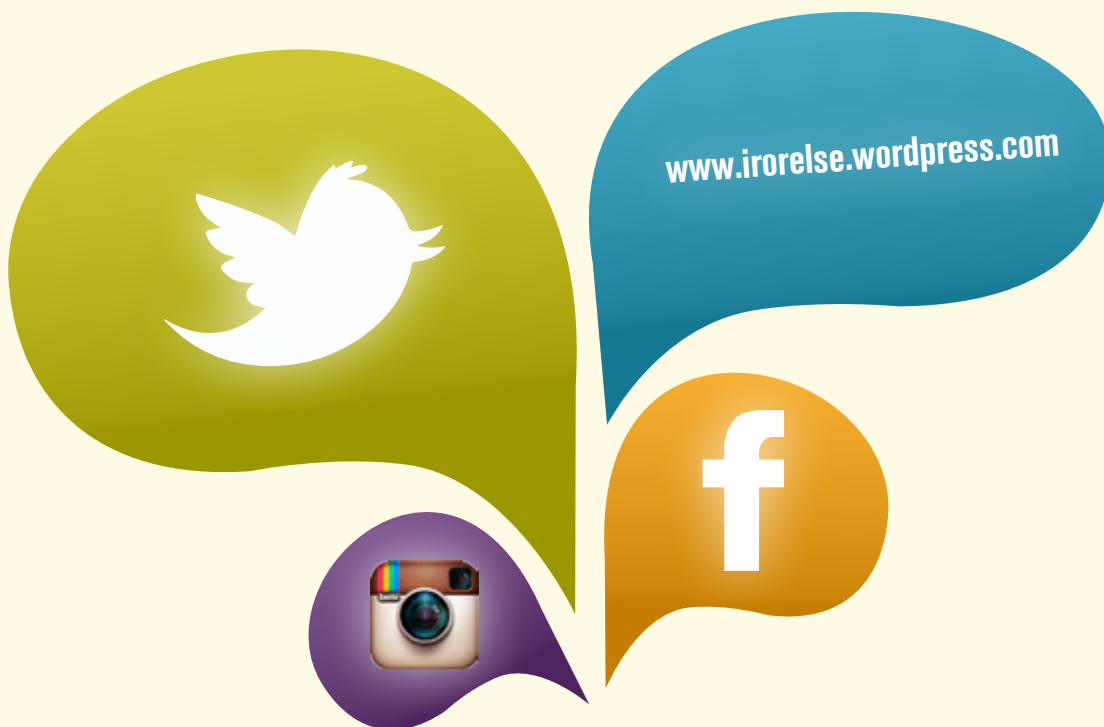
Vill du ha snabb info om vad som händer i och utanför kampanjsvängen är vår hemsida och sociala medier det snabbaste sättet för dig att få löpande information.

Rörelseblogg: www.irorelse.wordpress.com

Twitter: @IOGTNT0

Facebook: www.facebook.com/iogtnto

Instagram: @IOGTNT0

Sprutbyte öppnat i Stockholm

SPRUTBYTE Efter många turer har injektionsnarkomaner i Stockholms län fått en klinik dit de kan gå för att byta gamla sprutor mot nya. Syftet är att undvika smittspridning av exempelvis hiv och hepatit, kontrollera hälsan och få råd och motivation att sluta missbruka, utan att känna sig stigmatiserade. Personalen är handplockad för sin kompetens och erfarenhet.

Mottagningen är ett försök på fyra år som sedan ska utvärderas.

Sedan tidigare finns sprutbytesverksamhet i Lund, Malmö, Helsingborg och Kalmar.

DRUGNEWS/BRUCE CLARKE

FOTO: ISTOCK

Ny rapport om cannabis och unga

NARKOTIKA Cannabis är den narkotika som används mest. Missbruket har också ökat något på senare år. För att öka kunskapen om drogen har Länsstyrelsen i Västra Götalands län uppdragit åt FoU i Väst att göra en kunskaps-

sammanställning: "Cannabisanvändning bland ungdomar. En sammanställning av forskning för en kunskapsbaserad prevention" som kan laddas ner gratis från www.grkom.se/fouivast.

EVA EKEROTH

Trots att alkohol är den främsta orsaken till våld på läktarna finns inga förslag på kraftfulla åtgärder i Björn Erikssons utredning.

FOTO: JONAS EKSTRÖMER / SCANPIX

Få förslag om alkohol i idrottstvåldsutredning

Utredningen "Mer glädje för pengarna" innehåller förslag på åtgärder mot idrottsrelaterat våld. I utredningens uppdrag ingick att titta även på alkohols roll i sammanhanget – men utredaren Björn Eriksson presenterar få förslag på området.

ALKOHOL Björn Eriksson har valt att tolka uppdraget som att han ska "inom ramen för gällande alkohollagstiftning finna pragmatiska lösningar". Konkreta lagförslag eller regeländringar saknas därför på alkoholområdet.

Björn Eriksson pekar på att "en ansvarsfull alkoholservering måste vara utgångspunkten" och att "alkoholservering bör endast förekomma i samband med offentlig tillställning kopplad till elitidrott".

Här finns också rekommendationer som att starköl bör ersättas av folköl under högriskmatcher, samt att publiken inte bör få ta med drycker ut på läktarna.

Utredningen tycker också att fotbollen, precis som ishockeyn redan gjort, bör fastställa en central alkohol- och drogpolicy.

IOGT-NTO har lyft sambanden mellan alkohol och våld och tagit upp både frågan om alkoholservering på arenorna och alko-

holsponsring med utredningen, dock utan att få något större gehör trots att båda delar finns i flera europeiska länder.

I slutsatserna kan man bland annat läsa:

"Från nykterhetsrörelsens sida menar man att glorifieringen av alkoholens betydelse för stämningen på läktarna är betydligt överdriven och mer ett försvar för att inte tvingas till obehagliga beslut. Jag har förståelse för den synpunkten men menar likväl att det svårigen går att helt reversera utvecklingen vad gäller elitevenemang inom fotboll och ishockey. Vi måste tillsammans finna en ny brandvägg mot överdriven alkoholkonsumtion."

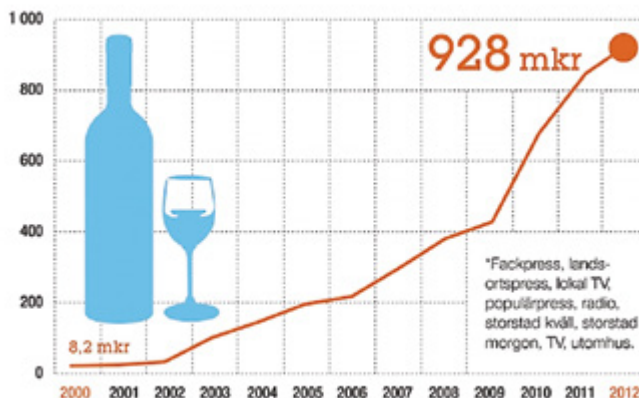
PIERRE ANDERSSON

Kraftig ökning av alkoholreklamen i Sverige

Alkoholindustrin satsar allt mer på reklam. Förra året lades 928 miljoner kronor på alkoholreklam jämfört med 838 miljoner 2011 vilket är en större ökning än genomsnittet för reklaminvesteringar.

ALKOHOL Medan investeringarna i annan reklam ökat med 3,2 procent har alkoholreklamen ökat med 10,7 procent skriver IQ i ett pressmeddelande.

– Under 2012 spenderades det mer pengar på reklam för alkohol än på reklam för sjukvård. Aldrig tidigare har konsumenterna exponerats mer för alkoholreklam än idag. På 13 år har investeringarna i alkoholreklam gått från 8 miljoner till 928 miljoner kronor, säger Magnus Jägerskog, vd på IQ. År 2008 kom alkoholbranschen på 25:e plats på Sifos lista över

Reklaminvesteringar för alkoholfria drycker i media*
i januari 2000 – 31 december 2012, kronor. Källa: IQ

vilka branscher som satsat mest på reklam. Förra året avancerade alkoholbranschen till plats 12. – Många annonsörer lever upp till det regelverk för marknadsföring av alkohol som finns. Men den

ökade mängden marknadsföring av alkohol ställer också krav på en effektiv och aktiv tillsyn av att reglerna efterlevs, säger Magnus Jägerskog, vd på IQ.

EVA EKEROTH

IOGT-NTO: ”Slopa alkoholen på arenorna”

När Björn Eriksson presenterade sin utredning om hur idrottsvåldet ska stoppas saknades konkreta förslag på alkoholområdet. IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt menar att Björn Eriksson missat chansen att göra verklig skillnad.

I RÖRELSE – Björn Eriksson missar möjligheten att göra skillnad även om han resonerar bra kring alkohol och idrott i utredningen, säger hon.

IOGT-NTO välkomnar skrivningarna om vikten av en lokal alkoholpolicy i idrottsföreningarna och rekommendationen om att man på högriskmatcher enbart ska servera folköl.

Från organisationens sida var man tidigt ute och presenterade det material som finns kring kopplingarna mellan alkohol, idrott och våld. Man pekade också på att andra länder har betydligt tuffare lagstiftning än Sverige. I Brasilien är alkohol förbjudet i anslutning till fotbollsmatcher och i Frankrike får alkoholrelaterad reklam och

sponsring överhuvudtaget inte kopplas till idrott.

– Att flera andra länder så tydligt hållit alkoholindustrin borta från idrotten beror på att idrott och alkohol är diametrala motsatser. Idrott är hälsa och alkohol är ohälsa, säger Anna Carlstedt.

IOGT-NTO hade velat se alkoholfria arenor och ett förbud av alkoholsponsring i idrottssammanhang.

– Att alkohol, genom sponsring, reklam och servering, blivit så förknippat med att besöka sportarrangemang underblåsar det våld som svensk idrott dras med. Att få bort alkoholen från arenorna skulle inte lösa allt, men det skulle vara ett stort steg i rätt riktning.

PIERRE ANDERSSON

FHI:s generaldirektör avgår

FHI Efter fem år som generaldirektör för Statens folkhälsoinstitut lämnar Sarah Wamala sitt uppdrag den 1 januari 2014 i samband med sammanslagningen med Smittskyddsinstitutet och delar av Socialstyrelsen.

Johan Carlsson, Smittskyddsinstitutets generaldirektör, leder arbetet med att förbereda och genomföra bildandet av den nya folkhälsomyndigheten.

Den nya folkhälsomyndigheten kommer att bedriva verksamhet både i Stockholm och Östersund.

BONNIE FRIEDH

FOTO: GEORG KRISTIANSEN

USA har godkänt implantat av buprenorfin

NARKOTIKA En variant av buprenorfin, probufin som implanteras under huden, har godkänts i USA för att användas i behandling av opiatmissbrukare.

Implantatet placeras under huden och har effekt upp till sex månader. Det rapporterar Svensk förening för Beroendemedicin på sin hemsida.

Försök visar att probufin fungerar lika bra som buprenorfin som sväljs. Fortfarande är det dock svårt att hitta rätt dosering och det behövs mer utvärdering av biverkningar.

Buprenorfin är en syntetisk opioid som skrivs ut till opiatmissbrukare för att ta bort drogsuget.

EVA EKEROTH

63%

... av skandinaverna vill ha alkoholfria flyg visar en undersökning från Skyscanner.

HALLÅ DÄR!

Boris Gabriellsson

... ordförande i IOGT-NTO Leon Gambetta i Varberg.

Föreningen fyller 130?

– Ja, det var den 25 januari, men vi firade lite i förväg under vårt högtidsmöte. Däremot kommer 130-årsjubileet att synliggöras ordentligt här i Varberg under sommaren. Vi har en stor kaktusplantering i centrala Varberg, där vi ville vara med i år. Vi ansökte och kom med i konkurrens med bland andra Frimurarorden, som fyllde 100 år. Det känns jätteroligt!

Vad innebär medverkan i kaktusplanteringen?

– Det innebär att vi, förutom att plantera kaktusar, kommer att synas med ett stort IOGT-NTO-märke. Loggan blir jättstor, flera meter hög, och vi kommer även att ha en tavla ovanför som berättar om IOGT-NTO. Det känns som ett väldigt värdigt sätt att hedra Leon Gambettas 130-årsjubileum. Kaktusplanteringen, som kommer igång i maj, blir en riktig höjdpunkt på firandet.

Hur många medlemmar har Leon Gambetta?

– Ungefär 150. Men det är lite olika hur många som är aktiva och dyker upp på våra arrangemang.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ULF PALM / SCANPIX

Ölföretagen vill nå unga genom festivaler

IQ har undersökt 27 svenska festivaler och konstaterar att var fjärde har en alkoholleverantör som sponsor. Alkoholsponsring förekommer oftast när festivalen riktar sig till personer mellan 18 och 24 år.

ALKOHOL Alkoholleverantörer är inte den vanligaste sponsorn av festivaler generellt. Var fjärde festival sponsras av ett alkoholföretag.

Tittar man däremot på de festivaler som har en målgrupp under 25 år är det 43 procent som har en

alkoholleverantör, främst ölproducenter, som sponsor.

Enligt festivalarrangörerna är ölproducenternas motiv till sponsringen, förutom att sälja öl, att associeras med festivalens varumärke och artisterna.

Dessutom ger det producenterna möjlighet att komma i kontakt med målgruppen.

– Det undersökningen pekar på är att alkoholleverantörer ofta tycks välja att sponsra festivaler där målgruppen är personer under 25 år. Just därför är det viktigt att reglerna kring marknadsföring av alkohol, om måttfullhet och att man inte särskilt får rikta sig mot unga, verkligen efterlevs, säger Magnus Jägerskog, vd på IQ.

EVA EKEROTH

IOGT-NTO: "Gå vidare med TV-reklamanmälan!"

IRÖRELSE IOGT-NTO uppmanar Myndigheten för radio och TV att gå vidare till EU-kommissionen med alkoholreklamärendet.

TV-kanalerna TV3, TV6, TV8, Kanal 5 och Kanal 9 har valt att strunta i uppmaningen att följa svensk lag och upphöra med alkoholreklam. Det var på begäran av Myndigheten för radio och TV

som dess brittiska motsvarighet, Ofcom, kontaktade TV-bolagen. Uppmaningen var dock inte särskilt uppförande: "...ni är inte tvungna att följa svensk lag, men ni kan välja att göra det frivilligt."

IOGT-NTO är missnöjda med Ofcoms svar och har lämnat ett yttrande till Myndigheten för radio och TV.

IOGT-NTO uppmanar Myndigheten att ta ärendet vidare till EU-kommissionen och vidta åtgärder mot TV-företagen. Om inte annat för att påvisa att EU:s AV-direktiv saknar praktisk effekt, vilket medlemsstaterna knappast avsåg när direktivet antogs.

EVA EKEROTH

10 000 kräver bättre missbruksvård

Vid en manifestation, på Sergels torg i Stockholm, mot regeringens förslag om missbruksvården överlämnades ett upprop med 10 000 namn till riksdagen.

RÖRELSE Nätverket bakom manifestationen har tre krav till regeringen: vårdgaranti och omedelbar hjälp för personer som vill bryta sitt beroende, lagstadgat brukarinflytande, samt evidensbaserad behandling och en rejäl forskningssatsning.

Flera talare hyllade utredaren Gerhard Larssons genomlysning av bristerna i missbruksvården i Sverige, men beklagade att de flesta av hans 70-tal förslag till reformer lagts åt sidan i regering-

ens proposition.

– Regeringens nonsensproposition är ett hån mot alla missbrukare och deras anhöriga, sade Bruce Clark, journalist, före detta missbrukare och en av initiativtagarna, i sitt inledningsanförande.

Några talare attackerade ansvarig minister Maria Larsson (KD) för att inte ha lyssnat på utredaren, bland andra beroendeläkaren Johan Kakko som tyckte hon borde avgå.

Efter manifestationen överlämnades cirka 10 000 namnunderskrifter, insamlade via Facebook och av 500 fångar, till stöd för en bättre missbruksvård.

Den 15 maj ska riksdagen ta ställning till propositionen.

DRUGNEWS/SVEN LILJESSON

FOTO: ISTOCK

Välkommen till Stensunds camping mitt i Trosa skärgård!

Stensunds drogfria camping slår upp portarna i och med midsommar med stort midsommarfirande med dans kring midsommarstången, skattjakt, lotterier och chokladhjul.

På kvällen är det dans på lövadbana till levande musik. På Stensund campar du i en rök- och alkoholfri miljö precis intill havet.

HÄR HAR DU

MÖJLIGHET ATT

CAMPA MED TÄLT,

HUSVAGN, HUSBIL

ELLER BÅT

I direkt anslutning finns det badplats, fina vandringsleder, motionsspår, sjöbastu, möjlighet att hyra kanoter eller roddbåt.

Under midsommarhelgen har du möjlighet att äta mat på slottet.

Vill du säsongscampa så finns det stora möjligheter att hitta just din egen oas på området som består av tallskog eller ängsmark.

I direkt anslutning till campingen håller vi på att skapa ett nytt naturreservat med en mycket unik växtlighet.

Missa inte detta tillfälle, gå in på www.frisksport.se, klicka på "aktiviteter", "camping på Stensund", för att läsa mer.

Mycket varmt välkomna!

FRISKSPORT
SVENSKA
FRISKSPORTFÖRBUNDET

BILDEN

FOTO: RAHMAT GUL / SCANPIX

Opiumland. Afghansk säkerhetspolis bränner beslagtagna narkotika. En ny rapport från FN visar att opiumodlingen är på väg mot nya rekord i landet.

KOMMENTAREN

Förbjud alkohol också

Förra månaden gick olika företrädare för lungsjuka ut och krävde ett totalt rökförbud från 2025. Rökning är hälsoväldigt. 3500 svenskar per år dör i lungcancer och ännu fler avlider i rökningssrelaterade sjukdomar. Rökning är ofräscht, dyrt och allmänt korkat eftersom de positiva effekterna är få. Man blir sjuk, får dålig andedräkt, gula tänder och en tunnare plånbok.

Se bara hur smort det har gått att förbjuda rökning på krogen, säger rökförbudsframträdarna. I dag tycker de flesta att det är bra.

FOTO: PMATHIAS LÖVSTRÖM

Krogpersonalen mår bättre och andelen rökare minskar, eftersom det blir allt krångligare att ta sig ett bloss. Nu föreställer vi oss i stället ett förbud mot alkohol 2025. För man kan faktiskt radda upp exakt samma argument som antirökarna. Alkohol orsakar 4000 cancerfall per år

och ännu fler avlider i alkoholrelaterade sjukdomar, olyckor och våld. Dessutom kraschar oräkneliga relationer och barndomar på grund av alkohol.

Det är ofräscht, dyrt och allmänt korkat eftersom de positiva effekterna är få. Man blir sjuk, får dålig andedräkt, missfärgade tänder och en tunnare plånbok. Går det för långt kan man förlora jobbet. I sinom tid skulle det säkert gå att förbjuda alkohol drycker i offentliga lokaler. Personalen skulle få en bättre arbetsmiljö och färre skulle supa sig fulla eftersom det skulle bli krångligare att ta sig ett glas. En utopi? Jag tror inte det. Faktum är att allt fler verkar tycka att det är rätt ofräscht och dumt att dricka. Nykterhet är inne.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

"Tro, hopp och kärlek" är både ett konstnärligt och ett socialt projekt.

IOGT-NTO-teater får 150 000 kronor av Umeå kommun

IOGT-NTO:s teatergrupp "Tro, hopp och kärlek" får 150 000 kronor från beredningsgruppen för sociala investeringar för teaterpjäsen "Verandan".

I RÖRELSE – Det känns jätteroligt och innebär att vi nu får förutsättningar att fullfölja pjäsen i år och nästa år, som ju är kulturår i Umeå, säger Junisordföranden Ari Leinonen, som medverkar i och för pjäsen.

Pjäsen, som regisseras av Leif Stenberg, har spelats i ungefär tre år och är under ständig utveckling. Kärnan av ungefär tio personer är i stort sett densamma, men några har tillkommit. De som medverkar är utvecklingsstörda, normalstörda och andra som har hamnat lite utanför samhället. "Verandan" bygger på deltagarnas egna berättelser och erfarenheter

ur livet och utspelar sig på café Bakfickans veranda.

– Teaterprojektet är lika mycket socialt som konstnärligt. En tredjedel av tiden ägnar vi åt teaterarbete, resten är samtal och annan gemensamhetsskapande verksamhet, säger Ari Leinonen och berättar att man under förra året spelade pjäsen ett antal gånger, bland annat på omsorgsboenden och Frälsningsarmén.

– Det ser bra ut inför framtiden, mycket tack vare de här pengarna. De utgör en delfinansiering av pjäsen, vi kommer att få ytterligare pengar från kommunen. Men jag önskar att IOGT-NTO skulle visa ett större intresse. Vi får annars väldigt mycket uppmärksamhet. SVT kommer snart att spela in en timmes dokumentär om teatergruppen, säger Ari Leinonen.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

ALKOHOLPOLITIK
UNDERHÅLLNING
VERKSTÄDER
skratt
RÖRELSEGEMENSAM
GÖR SKILLNAD
DANS
NATTCAFÉ
SEMINARIER
FS-SHOW
NYKTERHET
ENGAGEMANG
GEMENSKAP
kärlek
FÖRHANDLINGAR
PÅVERKA
TRÄFFA VÄNNER
VÄRVA
HÅNGLA
VAL
TYGRALLY
FEST
MINGLA
KAMP
OMBUDDSSKOLA
FIKA
OMBUDDSSKOLA
DEMOKRATI

GLÖM ATT INTE ANMÄLA DIG TILL KONGRESSEN 25-30 JUNI I BORÅS
WWW.NYKTER13.SE

Fransmännen överger vinet

ALKOHOL Vinkonsumtionen i Frankrike har sjunkit dramatiskt. År 1980 drack mer än hälften varje dag. Idag har andelen sjunkit till 17 procent. Andelen som aldrig dricker vin har dubblats och ligger nu på hela 38 procent.

Det ger utslag på konsumtionen. År 1965 drack fransmännen 160 liter vin per person och år. Nu dricker de 57 liter och den sjunkande trenden fortsätter. Vin har fallit ned från första till tredje plats på topplistan över måltidsdryck, slaget av både kran- och flaskvatten. Enligt en nyligen genomförd studie som publicerats i Journal of Entrepreneurship, kan man se tydliga förändringar i attityderna.

Personer i 60- och 70-årsåldern växte upp med vin på bordet vid varje måltid. För dem är det en del av den franska kulturen.

Mellangenerationen i 40- och 50-årsåldern ser vin som en tillfällig guldkant på tillvaron som konsumeras då och då. De köper dyrare viner och spenderar lika mycket pengar på vin som generationen över dem.

Den tredje generationen, internetgenerationen, börjar inte dricka

vin förrän de närmar sig 30. För dem är vin en dryck bland andra och de är inte övertygade om att den är värd kostnaden.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

”Risken att bli alkoholförgiftad är mycket större.”

Mehmet Coelhan, forskare vid Münchens tekniska universitet, om risken att bli förgiftad av arsenik som vissa ölsorter innehåller på grund av materialet de filtreras igenom.

Européer börjar dricka tidigare, berusningsdricker oftare och konsumerar större mängder än människor i andra delar av världen.

Européer dricker mest i världen

Européer dricker mer än tio liter alkohol per år. Det är mest i världen enligt WHO:s, Världshälsoorganisationen, nya rapport, The European Health report 2012. Enligt WHO skulle högre priser minska antalet som dör eller insjuknar på grund av alkohol.

ALKOHOL Européer dricker i genomsnitt 10,6 liter alkohol per år, vilket är mer än alla andra delar av världen.

Antalet som dör för tidigt på grund av ischemisk hjärtsjukdom, när hjärtats syreförsörjning är försämrad, minskar generellt. I några av de östeuropeiska länderna är utvecklingen inte lika gynnsam, och i några länder ökar antalet fall.

Liknande mönster kan man se för sjukdomar i hjärnan och nervsystemet. Enligt rapporten skulle länderna kunna göra mer för att påverka utvecklingen genom att förebygga högt alkoholintag, berusningsdrickande, stress

och minskat socialt stöd.

Medan olika slags magcancer har minskat med närmare 60 procent sedan 1980, bland annat på grund av en minskning av nitrater i maten och upptäckten av helicobakter, så har levercancer ökat, särskilt efter 1995, vilket kan bero på ökad alkoholkonsumtion.

Även andra sjukdomar i matsmältningssystemet som kronisk leversjukdom och levercirrhos ökade från slutet av 1990-talet till 2005, men har minskat en aning på senare tid. Totalt är det dock fråga om en nettoökning på 30 procent. Hög alkoholkonsumtion är den största enskilda orsaken, enligt WHO.

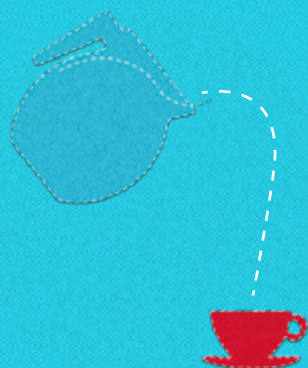
Positivt är att antalet dödsfall på grund av rattfylleri minskar i hela Europa.

Enligt rapporten är det väl dokumenterat att européer börjar dricka tidigare, berusningsdricker oftare och konsumerar större mängder än människor i andra delar av världen.

Forskningen visar, enligt WHO, att en ökning av sjukdomar i cirkulationsorganen och för tidig död i dessa sjukdomar orsakas av hög alkoholkonsumtion och berusningsdrickande. De skriver också att studier har även visat att när alkoholpriserna sjunker eller andra restriktioner minskas ökar alkoholrelaterad dödlighet bland vuxna mellan 40 och 69 år med 17 – 40 procent.

Detta faktum anser WHO vara tillräckligt för att motivera ett intensifierat arbete för att reducera konsumtionen i Europa.

EVA EKEROTH

**DU VILL KUNNA SÄGA:
"JAG VAR DÄR"**

**"TOLLARE GJORDE
MIG KLOKARE"**

"Året på Tollare har gjort mig till en klokare man".
Det säger rapparen Petter som också menar att
skolan har gett avtryck på hans nya skiva.

TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

Det är onsdag eftermiddag, någonstans mellan lunch och middag så matsalen på Tollare är tom. Jag frågar Petter Askergrén hur det kommer sig att han bestämde sig för att läsa ett år på Tollare. Han pekar ut mot gården och sin kompis Ahmed som väntar på att intervjun ska bli klar.

– Ahmed är skälet till att jag är här kan man säga. Jag lärde känna honom ordentligt 2008 och i den kretsen vi umgicks var det flera som jobbade med ungdomsfrågor. Och ju mer jag hörde om hans vardag med ungdomarna på Fryshuset ... Vi hade en massa samtal om det där och en dag sade han att "shit, du borde gå på Tollare".

Petter berättar att det var någon slags process som började i honom när han blev pappa första gången 2003 och som flera år senare bidrog till att han sökte till utbildningen om socialpedagogiskt ungdomsarbete på skolan.

– Jag började tänka mycket mera på situationen i samhället och på vad jag själv kunde göra. Jag gillar inte att prata om mig som "offentlig person" men det finns saker jag kan använda för att förändra i samhället.

Stora delar av senaste skivan "Början på allt" skrevs parallellt med studierna på Tollare. Något som har gett avtryck, menar Petter.

– "Håll om mig" som är första singeln skrev jag när jag hade gått på Tollare i ungefär tre månader. Sen skrev jag några låtar till senare under tiden här på skolan. Saker jag lärde mig och upplevde här på skolan finns med på skivan.

Han berättar om hur en av klasskamraterna kom på honom under en lektion: "Jag ser vad du håller på med, skriver du en ny text eller?" Svaret: "Det är ju så mycket bra ord här så jag kan ju inte bara låta det vara, jag måste ta dem".

– Det var allt från termer till uttryck och hur man säger grejor. Jag tror till exempel

Fakta. Petter

Namn: Petter Askergrén

Ålder: 39 år (i maj)

Musiken: Skivan "Början på allt" kom ut i början av 2013 och är Petters tionde album. Den första skivan "Mitt sjätte sinne" kom ut 1998. Under hösten 2010 medverkade Petter i underhållningsprogrammet "Så mycket bättre".

inte att jag använt ordet "skyddsfaktor" innan jag kom hit. Det finns många sådana verktyg, ord som jag inte använt tidigare.

"Början på allt" innehåller ett par politiskt färgade texter, något som har varit ganska sällsynt på Petters tidigare skivor. Men tanken från början var att den senaste plattan skulle bli ännu mer politisk.

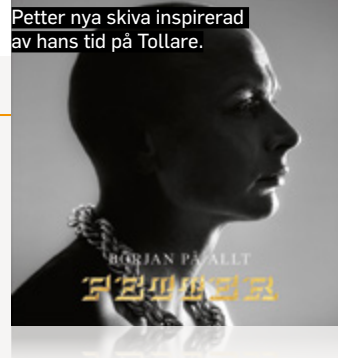
– Här på Tollare fick jag kunskapen jag behövde. När jag släppte mina första skivor sa jag alltid i intervjuer att "min nästa skiva, då ska jag bli politisk" men jag blev aldrig det. Jag är inte en person som sitter och gafflar en massa skit om saker som jag inte vet något om. Jag måste veta vad jag pratar om och här fick jag kött på benen. Det här året har gjort mig till en klokare man.

Fakta. Tollare

Tollare Folkhögskola ägs och drivs av IOGT-NTO. På skolan ha man **långa kurser för omkring 120 elever**, till det tillkommer korta kurser och distansutbildningar.

Utbildningen som Petter Askergrén gick heter "Socialt ungdomsarbete för yrkesverksamma" och är en halvfartsutbildning under ett år som läses på distans.

Läs mer: www.tollare.org

I slutändan blev det inte bara politik på skivan. Istället är "Början på allt" en blandning mellan eftertänksam tillbakablick och en stenhård nystart. Kanske en slags 40-årskris, även om Petter inte använder ordet själv.

– Jag hamnade samtidigt i en sorts personlig grej och behövde ta tag i det och då tog det också över en del av skivan. Det blev en blandning av alltihop. En ny skiva skulle kanske kunna gå ännu mer åt det politiska hållet.

Det går inte att ta miste på att engagemanget finns där. Petter pratar om betyg i skolan, om hur de riskerar att knäcka en tioåring som har det tufft. Han pratar om privatiseringar i sjukvården och om funderingarna på hur det ska bli när hans barn växer upp.

– Jag anser mig själv vara långt ifrån perfekt som person. Jag har laster och gör fel säkert dagligen men jag tycker åldern, mognaden samt ett ständigt sug efter kunskap har varit väldigt utvecklande för mig. Jag vill kunna förstå och se samhället från alla perspektiv.

– Det pågår en stor förändring i samhället. Helt plötsligt börjar jag tänka på min uppväxt väldigt mycket och börjar inse... Det fanns någon slags solidaritetsgrej då på den tiden. Jag säger inte att det var bättre förr, men det var på ett annat sätt och det var mera vi och mindre jag. Nu är det väldigt mycket jag och mindre vi. ■

KOMMUNERNA SLARVAR MED TILLSYVEN

Kommunernas tillsyn spelar stor roll för hur krogarna sköter sig och för hur mycket våld det blir i på krogen. Ändå lägger vissa kommuner mindre än två timmar i veckan på hela tillståndshanteringen..

TEXT EVA EKEROTH FOTO ROLF CHRISTENSEN / SCANPIX RESEARCH BONNIE FRIEDH

Det blir allt tätare mellan krogarna i Sverige. Fler och fler serveringstillstånd utfärdas. Ökad tillgång på alkohol leder till mer våld. Forskning har dessutom visat att alkohol som dricks på restaurang oftare leder till våld, åtminstone om den dricks i form av starköl eller sprit.

Ju tätare krogarna ligger desto viktigare är det därför att personalen inte serverar berusade personer eller någon som är under 18.

Därför rekommenderar Statens folkhälsoinstitut att kommunerna arbetar med metoden Ansvarsfull alkoholservering som innebär utbildning till restaurangpersonal, samverkan mellan myndigheter och restauranger, samt ökad tillsyn. Utvärderingar visar att enbart utbildning av personalen inte har effekt. Det krävs också kontroller .

Fredagar och lördagar har vi en problembild med alkohol och våld i fyra av våra sex kommuner".

LARS-GUNNAR RYDHOLM

Enligt alkohollagen är det kommunerna som, tillsammans med polisen, har skyldighet att se till att bestämmelserna som gäller alkoholservering följs. Men hur kommunernas tillsyn ska bedrivas regleras inte alls. Det är upp till varje kommun att besluta hur mycket tid och kraft man ska lägga på arbetet. Däremot regleras hur lång tid det får ta att handlägga en ansökan om tillstånd. Risker finns att kommu-

nerna därför prioriterar den verksamheten framför tillsyn och samverkan.

Accent har granskat alla landets kommuner och upptäckt att den tid kommunerna lägger per tillstånd varierar från 0,028 till 5,7 timmar/vecka. Trettio procent av kommunerna ägnar mindre än en halv timme per vecka åt handläggning och tillsyn av varje serveringstillstånd.

Länsstyrelsen ska övervaka att kommunerna sköter tillsynen. Men även länsstyrelsernas insatser varierar. Under 2011 gjorde tre av landets 21 länsstyrelser, Västmanland, Kronoberg och Jönköping inga kontroller alls av sina kommuner, tillsammans 31 stycken.

Det nationella ansvaret för att lagen följs har Statens folkhälsoinstitut.

– Men vi har inga sanktionsmöjligheter om länsstyrelserna inte fullgör sitt uppdrag. Vi ska följa tillsynsarbetet i landet och bland annat sammanställer vi det i Länsrapporten. Vi redovisar varje år till socialdepartementet. Om vi ser att det finns svårigheter med tillämpningen ska

Fakta. Tillsyn

Det görs både inre och yttre tillsyn av restauranger och andra ställen med tillstånd att servera alkoholdrycker. **Både kommunen och polisen kan göra tillsyn.** Den yttre tillsynen gäller främst nykterhet och ordning på krogen. Den görs i form av oanmälda inspektioner. Den inre tillsynen görs genom att kommunen kollar med Skattemyndigheten och polisen att inga oegentligheter skett som föranleder att tillståndet ska dras in.

Enligt alkohollagen är det Statens folkhälsoinstitut som har ansvar för att se till att lagen följs. Inom varje län har länsstyrelsen ansvaret för tillsyn. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd.

I alkoholförordningen finns reglerat att **handläggningen av en tillståndsansökan inte får ta mer än fyra månader** från det att alla handlingar inkommit till kommunen. Däremot finns ingen reglering av tillsynen av befintliga tillstånd.

Det är kommunerna som har tillsynsansvar över alkoholservingen. Alla kommuner är dock inte beredda att avsätta tillräckliga resurser.

Fem i topp

- **Öckerö** 80 timmar/v, 14 tillstånd, **5,7 timmar/tillstånd**
- **Stenungsund** 80 timmar/v, 19 tillstånd, **4,2 timmar/tillstånd**
- **Bollebygd** 20 timmar/v, 6 tillstånd, **3,3 timmar/tillstånd**
- **Tjörn** 80 timmar/v, 30 tillstånd, **2,7 timmar/tillstånd**
- **Gnosjö** 20 timmar/v, **2,5 timmar/tillstånd**

Se hela listan på www.accentmagasin.se

Fem i botten

- **Vetlanda** 0,68 timmar/v, 20 tillstånd, **0,028 timmar/tillstånd**
- **Vingåker** 1 timme/v 10 tillstånd, **0,1 timmar/tillstånd**
- **Herrljunga** 1,6 timmar/v, 9 tillstånd, **0,2 timmar/tillstånd**
- **Lidingö** 8 timmar/v, 43 tillstånd, **0,2 timmar/tillstånd**
- **Storum** 4 timmar/v, 21 tillstånd, **0,2 timmar/tillstånd**

vi lyfta det till regeringen, säger Anne-Lie Magnusson, jurist på Statens folkhälsoinstitut.

Vetlanda är den kommun som rapporterat att de avsatt minst tid för handläggning och tillsyn av serveringstillstånd under 2011. Inte mer än 1,7 procent av en tjänst ägnades åt uppgiften. Det motsvarar 40 minuter per vecka.

Vetlanda är en relativt liten kommun med drygt 26 000 invånare. Men långt ifrån minst i Sverige. Vetlanda hade 24 serveringstillstånd 2011, vilket är genomsnittligt för en kommun i den storleken. Fördelar man 40 minuter på 24 serveringstillstånd blir det 0,028 timmar per tillstånd och vecka, eller ungefär en och en halv minut.

I Mjölby, med lika många invånare och 29 tillstånd, lägger kommunen ner 16 timmar i veckan, vilket blir en dryg halvtimme per tillstånd. Då kommer ändå Mjölby bara på 160:e plats på listan över vilka av landets 290 kommuner som lägger ner mest tid per tillstånd.

Att räkna tid per tillstånd som Accent gjort för att kunna jämföra kommunerna har stora brister. I vissa kommuner är omsättningen på krogar stor. Då går mer tid åt för tillståndsprövningar.

Hur mycket tid som bör läggas på inspektioner beror också på vad för slags krogar det rör sig om. Lidingö, som är

De kommuner som klarar sig bäst i undersökningen samverkar med andra, närliggande kommuner.

"Under de här omständigheterna är det roligt att jobba."

GUN KANMERT

fjärde sämsta kommun, sett till tid per tillstånd, har till exempel få ställen med sena öppettider.

– Vi kanske är fjärde sämst när det gäller hur mycket tid vi lägger ner, men det betyder inte att vi är fjärde sämst när det gäller att hantera alkoholfrågor. Vi har väldigt bra utfall i vår tillsyn och väldigt få incidenter. Lidingö har väldigt lite sena nattställen utan främst kursgårdar och ett ganska lugnt alkoholläge, säger socialnämndens ordförande Torsten Engevik.

Vetlandas låga aktivitet på området

märks dock hos polisen.

– Fredagar och lördagar har vi en problembild med alkohol och våld i offentliga miljöer i fyra av våra sex kommuner, Vetlanda är definitivt med där. De sticker ut rätt rejält, säger Lars-Gunnar Rydholm kommissarie och chef för akutsektion på polisen Höglandet, där Vetlanda ingår.

Inte heller Vetlanda kommun är nöjda med sakernas tillstånd och har därför sedan årsskiftet inlett ett samarbete med Hultsfred med målet att öka tillsynen.

Gemensamt för de kommuner som lägger mest tid per tillstånd är att de samverkar med andra kommuner.

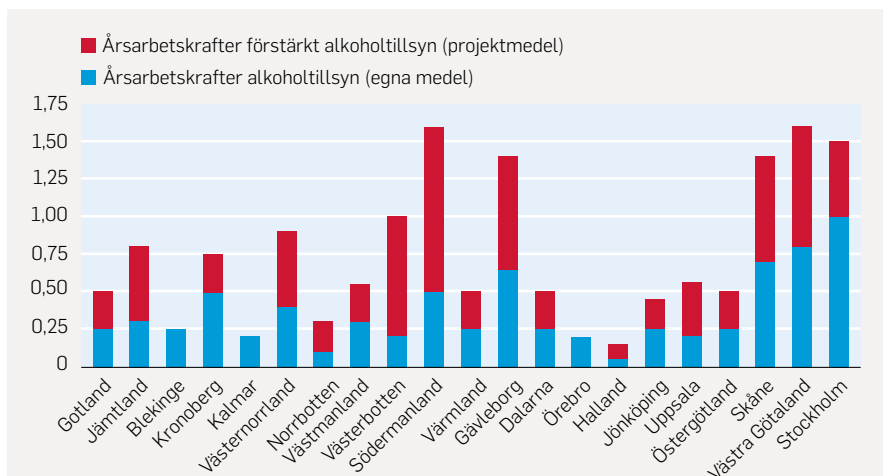
Göteborg sköter handläggning och tillsyn åt Öckerö, Tjörn, Orust och Stenungsund som på så vis får del av storstadens betydligt större resurser. Tillsammans har de fem kommunerna tillgång till en enhet på 19 personer.

– Storleken ger förutsättningarna för att hålla hög kvalitet. Jag är inte avundsjuk på dem som sitter ensamma med de här ärendena i sina kommuner, säger Gun Kanmert, alkoholhandläggare i Göteborg.

Hon säger att alkohollagen lämnar en del utrymme för tolkningar.

– Då är det viktigt att ha kollegor att bolla med. Varje vecka har vi ärendehandledning då vi diskuterar komplicerade ärenden. Vi följer också upp rättsfall. På så sätt ökar vi vår kompetens hela tiden säger hon, säger hon.

Gun Kanmert tycker att Göteborg har

Figur 1. Antal årsarbetskrafter som länsstyrelserna avsatt av egna medel för tillsyn enligt alkohollagen samt antal årsarbetskrafter länsstyrelserna hade i form av projektmedel. Länen redovisas från minsta till största län utifrån befolkningsstorlek.

KÄLLA: STATENS FOLKHÄLSOINSTITUT. LÄNSRAPPORT 2011.

Fakta. RRV-rapport

Redan 2010 konstaterar Riksrevisionen att **den kommunala tillsynen är otillräcklig** och av ojämn kvalitet vilket innebär rättssäkerhet för ägarna av serveringsställen.

Enligt Riksrevisionen är Länsstyrelsens roll oklar och balansgången mellan att vara ett rådgivande organ till kommunerna och att vara ett kontrollerande organ är svår.

Riksrevisionen är även kritisk till Statens folkhälsoinstitut som man anser har förlorat kompetens på tillsynsområdet efter flytten till Östersund.

hittat en modell som fungerar.

– Under de här omständigheterna är det roligt att jobba, säger hon.

Fyra av Gun Kanmerts kollegor jobbar med RUS som betyder Restauranger, Utveckling, Samarbete och är deras variant av Ansvarsfull alkoholservering.

– All utbildning genomförs i kommunens egen regi, säger hon.

Hon betonar att kontakten med krögarna är viktig och att det är bra att träffas även vid andra tillfällen än oanmälda inspektioner.

– Vi ordnar träffar med krögare. Senast hade vi en krögmässa i Stenungssund, säger hon.

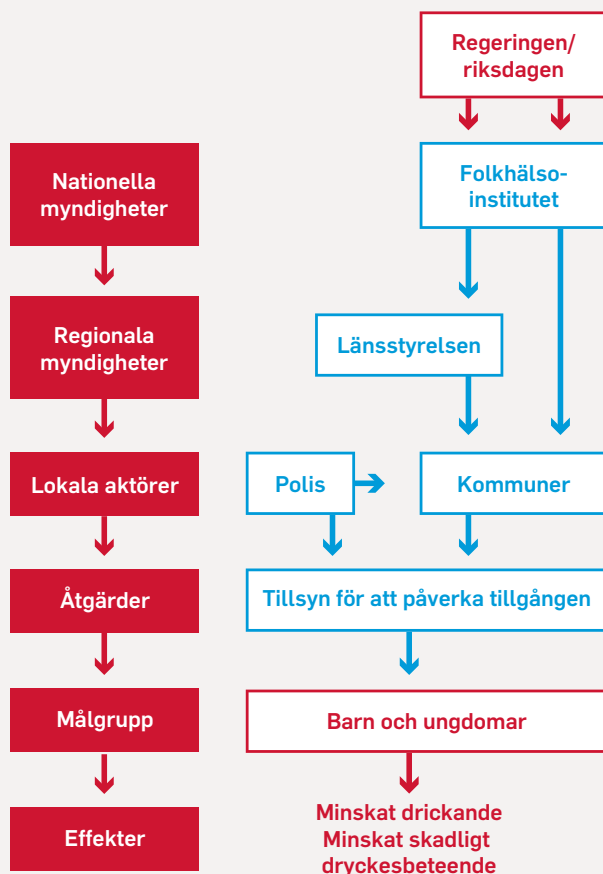
Enligt Gun Kanmert försöker inspektörerna alltid att få en bra dialog med krögarna.

– Vi berättar vad det är vi ska kontrollera och förklarar att det bidrar till en sund konkurrens. De flesta tycker det är bra. Våra kontroller gör att spelreglerna blir lika för alla. Vi uppmanar dem också att ställa frågor och ta upp saker när vi ändå är där. Om krogen inte ligger i Göteborg är det inte vi som beslutar om tillstånden, även om vi gör utredningen. Enligt alkohollagen får inte kommunerna överlåta beslutet till någon annan, säger hon.

Annelie Silvander, ordförande i Kommunala alkoholhandläggares förening, KAF, säger till Accent att hon förstår att det ser olika ut.

– Det här är en verksamhet som ska finansiera sig själv genom avgifter från tillståndshavarna. Små kommuner har svårt att få tillräckliga resurser, säger hon.

Figur 2. Statens organisering av den lokala alkoholtillsynen.

KÄLLA: RIR 2010:21 STTLIGA STÖD I ALKOHOLPOLITIKEN

Ur arbetsmiljösynpunkt förordar hon att kommunerna går samman.

– Det är ett tufft och ganska utsatt jobb. Det underlättas om man har kollegor. Men kommunerna bestämmer själva. Från KAFs sida kan vi bara sätta ljus på frågan, säger hon.

Hon poängterar dock att många handläggare har byggt upp egna nätverk. KAF fyller också en sådan funktion och har förutom möten ett forum på hemsidan där medlemmarna kan diskutera problem med kollegor i andra kommuner.

Annelie Silvander betonar också att länsstyrelserna är viktiga både som stöd för kommunerna och som kontrollfunktion.

En uppgift som inte är helt enkel när det inte finns några kriterier att göra bedömningar efter.

Enligt Mikael Bentzer, socialdirektör på Länsstyrelsen i Södermanland ska det

förhoppningsvis inom kort bli ändring på den saken.

– Statens folkhälsoinstitut har tillsatt en bedömningsgrupp som ska ta fram kriterier på en rad olika områden som vi ska poängsätta kommunernas arbete efter. På sikt kommer bedömningarna att redovisas i länsrapporten och jämföras med indikatorer på alkoholsituationen i länet, säger han.

Han tillägger dock att Länsstyrelserna sedan flera år arbetat hårt för att utveckla ett gemensamt arbetssätt för att få enhetliga bedömningar över landet.

Carina Amréus, avdelningen för tillsyn på Statens folkhälsoinstitut, kan inte säga när arbetet med de nya kriterierna blir klart.

– Det finns förslag på kriterier för alkoholtillsyn, men vi ska göra en pilotstudie och innan den är klar är det svårt att veta hur lång tid det kan ta, säger hon. ■

Karin Adelsköld skämtar gärna om in sin nykterhet. Men det är svårt att få publiken att skratta.

Karin Adelsköld

Roligast utan sprit

Efter en separation tog ståuppkomikern Karin Adelsköld en vit månad. Som blev tre. Sen tog hon beslutet att bli nykterist – något som har lett till ett helt förändrat liv.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO YLVA SUNDGREN

Nej, det är inte helt lätt att skämta om nykterhet. Det är en erfarenhet som komikern och föreläsaren Karin Adelsköld har fått erfara sedan hon för två år sedan bestämde sig för att bli nykterist.

– Nykterheten är en av många drivkrafter i min ståuppkomik. Det jag upprörs över och funderar på i min vardag försöker jag hitta komiska infallsvinklar på. Måste det alltid finnas alkohol med i bilden så fort man träffas? Men det är av någon anledning svårt att vara rolig om nykterhet. Folk skrattar inte, de tror inte på mig när jag säger att jag är nykterist, eftersom jag verkar vara en riktig partytjej, säger Karin med en suck. Hon berättar om ett tillfälle då hon först berättade att hon var nykterist – och sedan tog tillbaks det. Då kom skratten!

– Folk tror att jag är ironisk och känner sig dessutom kritiserade. Då blir det inte roligt. Men jag jobbar på det. Det måste gå att skämta om det här, säger hon bestämt.

För Karin har nykterheten blivit en fråga att strida för, både privat och på scenen. Hon tar alltid upp ämnet under intervjuer och blir lika förbaskad varje gång det utlämnas. Under en intervju

"Nykterhet är tydligen ett otroligt provocerande ämne."

KARIN ADELSKÖLD

med tidningen Topphälsa var hon noga med att understryka vikten av att avstå alkohol för att må bra. Ändå kom det inte med i artikeln.

– Jag blev så förbannad! Nykterhet är tydligen ett otroligt provocerande ämne och många kan inte fatta varför jag är nykterist. Särskilt inom artistbranschen dricks det hela tiden och överallt. Många komiker dricker för mycket, konstaterar hon och tillägger att för hennes del har nykterheten förändrat hela livet. Hon har aldrig mått bättre och känner sig i toppform, både mentalt och fysiskt. Hon fyller 40 i år, men någon 40-årskris känner hon inte av. Tvärtom.

– Jag är precis där jag vill vara i livet!

Om nykterheten missionerar hon gärna. Hon vill väcka reaktioner och få människor att tänka till kring sin alkoholkonsumtion.

– Om jag kan må bättre utan alkohol, så kan alla må bättre. Alkohol är inte naturligt! Min önskan är jag, genom att lyfta frågan, kan få åtminstone någon att fundera kring sin konsumtion. Man måste inte bli nykterist. Men många dricker på tok för mycket och för ofta.

Så var det också för Karin. Hon hade nyligen skilt sig från sina barns far och drack så som folk gör mest. Kunde ta ett glas vin mitt i veckan, på helgen och vid festliga tillfällen. Att barnen var med spelade ingen roll – hon var ju kontinental och cool! När hennes pojkvän antydde att hon kanske drack lite väl mycket blev hon arg och slängde "fakta" om hur många glas vin i veckan kvinnor kan dricka. Men så tänkte hon ett varv till; vem är det jag försöker övertyga? Hon tog en vit månad, som blev till tre vita månader och plötsligt såg hon hur mycket folk drack.

Hela Sverige är medberoende,
anser Karin Adelsköld.

Och hon blev chockad.

– Jag anser att hela Sverige är medberoende. Människor bevakar hur mycket andra dricker. Den som inte dricker tittar man snett på och utesluter, säger hon och ställer sig åter frågan; varför är det så här? Varför ska man alltid behöva försvara och förklara sin nykterhet?

Knepiga, kniviga och skaviga ämnen som nykterhet i ett alkoholbejakande samhälle är sådant som driver Karin att fortsätta att utvecklas som komiker. Det och en vilja att synas och höras. För exhibitionist måste man vara för att våga stå på scenen och skämta om sig själv. Som komiker gräver man där man står, blottrar sig själv och sina tillkortakommanden, och Karin skämtar mycket om livspusslet, föräldraskapet, barnen, den nya relationen med bonusbarn och allt vad det innebär. Hon gillar inte rå, grabbig, underbältethumor utan står för en mjukare stil. Därför har hon nu börjat uppträda en gång i månaden på Fotografiska museet i Stockholm. Showen pågår mellan 19 och

Fakta

Namn: Karin Adelsköld

Ålder: 39

Familj: pojkvän och två barn 8 och 10 år.
Två bonusbarn.

Bor: Radhus på Resarö

Gör: Ståuppkomiker och föreläsare

21 och är garanterat alkoholfri och ”snäll”.

– En nykter publik är oändligt mycket trevligare än en berusad. Så tycker alla komiker. Värst är det att uppträda för ett julbord, en fredag. Då är publiken så full och trött att subtila skämt går bort helt.

Karin är relativt färsk i ståuppkretsar. Hon har bara hållit på i fem år, men har redan hunnit utses till årets komiker 2011. En utmärkelse som hon är väldigt stolt över och ett kvitto på att hon är rätt ute. Kanske var det slumpen som avgjorde åt vilket håll hon skulle gå den där vårdagen

för fem år sedan, kanske var det ren tur.

Karin, som hade arbetat som radiojournalist på Sveriges Radio under många år gick in i väggen. Två småbarn och höga krav på att vara duktig och högpresterande tog till sist knäcken av henne. Hon gick i terapi och funderade på vad hon ville göra av resten av sitt liv. Hon fick i gåva av sin dåvarande man en egen sommarvecka att disponera hur hon ville. Hon ville anmäla sig till en akvarellkurs, men den var fullbokad. Då valde hon en ståupp-kurs i stället.

– Det var enormt kul och lärorikt. Jag lärde mig vad humor är och att jag har humorn inom mig. Men jag tänkte inte att jag skulle jobba med detta. Jag var ju en seriös journalist. Inte kunde jag stå och skämta!

Men så deltog hon i en ståupptävling och kom tvåa. Och så började jobben droppa in och plötsligt insåg hon att hon kunde leva på ståuppkomik. I dag både ståuppar hon och föreläser om sin resa från utbränd journalist till lycklig komiker. Numera har hon alltid ”humorglasögonen” på sig och hittar humor även i det mörkaste och svåraste. Hennes skilsmässa är en sådan sak. Smärtsamt förstås. Men ändå fullt av humormöjligheter.

– Det blir ett förhållningssätt till livet. Man kan faktiskt skratta åt allt! ■

**"En nykter publik är oändligt
mycket trevligare än en berusad."**

KARIN ADELSKÖLD

Rå, grabbig humor dominerar
stå upp-Sverige i dag. Det vill
Karin Adelsköld ändra på.

SÅ SKA IOGT-NTO SYNAS

I dagarna drar **IOGT-NTO:s stora kampanj** igång. Under det kommande året ska organisationen bli ännu mer välkänd för svenska folket.

TEXT **PIERRE ANDERSSON** ILLUSTRATIONER **DIGITAS**

Under det kommande året, fram till Folknykterhetens dag nästa år, kommer IOGT-NTO att synas extra mycket. Den 9 maj är det avstamp för den stora utåtriktade kampanj som IOGT-NTO:s kongress beslutade om för några år sedan och som man satt undan pengar till under varje verksamhetsår sedan dess.

– Det här är en kampanj för att fler ska känna till IOGT-NTO, säger Sofia Karlsson, kommunikationschef på förbundet. Det handlar inte om värvning eller sakfrågor i första hand, vi vill att folk ska känna till vad vi står för bättre än vad man gör idag.

I de mätningar som gjorts kan man se att allmänhetens kännedom om IOGT-NTO är hög, och att de allra flesta förknippar organisationen med nykterhet. Men

Fakta. Kampanjen "Fyll livet"

Kampanjtid: Start 9 maj 2013, avslutas med Folknykterhetens vecka 2014

Budget: 7 miljoner

Byråsamarbete: PR-byrån Reformklubben och reklambyrån Digitas.

utöver det är det inte så många som har koll på vad organisationen egentligen gör.

– Hela kampanjen kommer att ha en tydlig koppling till vår vision, säger Sofia Karlsson. Två begrepp som vi jobbar med är "frihet" och "fyll livet", de är nästan direkt hämtade från visionens formulering om "ett fritt och rikt liv".

Konkret kommer kampanjen att vara

centrerad kring seriestrippar som bland annat kommer att publiceras i Aftonbladet och på kampanjsajten. En ny seriestripp ska publiceras varje vecka och tanken är att man under året ska kunna följa karaktärerna "Vinballen" och "Ökenrätten". Båda karaktärerna är i samma ålder som den målgrupp man främst vill nå: 30-45-åringar.

– Tanken är att serien ska vara rolig och lite provocerande, säger Samuel Somo, projektledare för kampanjen. Under året kommer också andra karaktärer att finnas med i serien, sådana som alla kommer att kunna känna igen sig i. Och så kommer det att finnas ett test på kampanjsajten där man kan se vilken av karaktärerna man är själv.

För att få maximal spridning hoppas man att seriestripparna kommer att delas mycket på sociala medier som Twitter och Facebook.

– Även om vi har en deal med Aftonbladet och kommer att finnas med på deras seriesida och hemsida så blir navet i kampanjen digitalt med kampanjsajten och Facebook, säger Sofia Karlsson.

Förutom seriestripparna som publiceras under året kommer man också att ha ett antal "kampanjtoppar" då man vill nå ut ännu mer.

– Det blir till exempel under kongressen, Almedalsveckan och under höstens värvningssatsning, säger Samuel Somo. Vi

"Begreppen som vi jobbar med är 'frihet' och 'fyll livet'."

SOFIA KARLSSON

kommer bland annat att ha billboardaffischer under en vecka.

– Vi gör en stor kampanj och satsar stora resurser på det här, säger Sofia Karlsson. Samtidigt vet vi att det är ett stort brus man måste ta sig igenom och vi har inte tillräckliga resurser för att göra en massa tv-reklam. Istället vill vi använda humor.

Den främsta målgruppen för kampanjen är 30–45-åringar. Man vill dels nå barnfamiljer – där alkoholkonsumtionen ofta sker i hemmet, inte sällan i form av bag-in-box-viner. Och man vill dels nå dem som ännu inte skaffat barn och som har en stor del av sitt umgänge i krogmiljö.

– Vi vill få folk att tänka till, säger Samuel Somo. Men det blir inga pekpinar, snarare tankeställare på ett humoristiskt sätt.

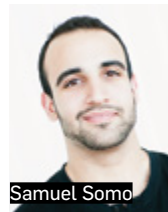
Under kampanjens första fas vill man just skapa reflektion och eftertanke hos målgruppen. Senare tänker man komma in på alternativ till att dricka och på mer politiska frågor. Under fas två kommer

Sofia Karlsson

– Vi vill att folk ska förknippa IOGT-NTO med punktnykterhet, säger Sofia Karlsson. Och att få folk att tycka lite mer som vi och kanske hittar sätt att stödja oss. Vi vill också visa att man kan välja nykterhet i perioder, många dricker

man också att släppa en app till smarta telefoner där man kan få tips och inspiration till aktiviteter utan alkohol och där man ska kunna utmana sina vänner till just sådana aktiviteter.

Samuel Somo

av ren slentrian.

Och även om kampanjen inte handlar om att värva medlemmar i första hand så tror Sofia Karlsson och Samuel Somo att det kan bli en bieffekt.

– Det blir enklare att ställa frågan när folk känner igen oss och kanske har provat att vara nyktra lite mer, säger Samuel.

Under förberedelserna har många undrat vad tanken är att föreningar och distrikt ska göra under kampanjen. Sofia Karlssons svar är ”mer av det man ändå gör”.

– Fortsätt att göra det ni är bra på. Och visa gärna upp att IOGT-NTO på orten är ett bra ställe att hänga på. Vi tror att kampanjen kommer att göra det lättare även för lokalföreningarna att nå ut och vi ser gärna att man öppnar upp organisationen ännu mer under det här året. Vill man ha hjälp med annonser och sådant är det bara att ringa oss. ■

"Det ska vara roligt och lite provocerande."

SAMUEL SOMO

Några frågor till Ökenrättan

Namn?

Ökenrättan

Ålder?

25 ... alltså mentalt ... Jaja ok, 31.

Status?

Typ, fri. Eller beror på vem som fråga ;-)

Framtidsplaner?

Festa, ragga, karriär ehm sen skaffa partner typ?

Drömmesa?

Jag ska åka till Thailand! Med Lalla och hans kille ... men det kommer nog bli kul.

Vad tycker du om IOGT-NTO?

Nej, jag kör LCHF.

Hur är din syn på alkoholvanor?

Alkohol är inte svaret, men det hjälper mig att glömma frågan.

Måtto?

Lev livet i sus och rus! ;-)

Följ mig på twitter!

@okenrattan

Några frågor till Vinballen

Namn?

Vinballen.

Ålder?

33 år.

Status?

Singel. Tror jag ... hehe.

Framtidsplaner?

En mäklarbricka på Hells Kitchen! Nej, men min chef har lovat att tänka på mig vid nästa befordran ... sa hon i alla fall.

Drömresa?

Båstad, såklart!

Vad tycker du om IOGT-NTO?

En GT vet jag vad det är men IO ... Nej.

Hur är din syn på alkoholvanor?

Man kan säkert ha kul utan alkohol. Men varför ta risken?

Måtto?

Koka kaffe, vispa grädde, hot shot, hot shot, hot shot!

Följ mig
på twitter!

@vinballe13

KRITIK MOT BYRÅVAL

När IOGT-NTO presenterade vilka byråer man valt att arbeta med i samband med kampanjen **reagerade en medlem** på att en av dem – reklambyrån **Digitas** – också gör jobb för Norrlands Guld. Nu blir valet av leverantör en kongressfråga.

För att genomföra IOGT-NTO:s stora kampanj 2013–2014 har kommunikationsenheten valt att samarbeta med **pr-byrån Reformklubben och reklambyrån Digitas**. Nu kritiserar valet av den senare byrån.

– Det är ett problem att man valt att samarbeta med en reklambyrå som också arbetar åt alkoholindustrin, säger Morgan Öberg, medlem i IOGT-NTO och själv kommunikatör till yrket. De har jobbat för att få människor att dricka mer, precis vad vi jobbar mot. Jag tycker inte att det är rätt val.

Sofia Karlsson, kommunikationschef på IOGT-NTO, försvarar beslutet.

– Vi hade en stor diskussion om det här

innan vi bestämde oss, säger hon. Digitas har inte kvar Norrlands Guld som kund idag så vi tog beslutet att arbeta med dem. I det här fallet är de underleverantörer till Reformklubben som har så stora fördelar att det vågade över.

Morgan Öberg är inte nöjd med förklaringen och har nu skrivit en motion till sommarens kongress om att **IOGT-NTO ska skaffa sig en leverantörspolicy** som skulle omöjliggöra den här typen av samarbeten i framtiden.

– Det finns massor av byråer som inte arbetar med alkoholindustrin. Jag har svårt att förstå varför vi ska arbeta med några som engagerat sig så djupt i att få folk att dricka. ■

Digitas har tidigare gjort jobb åt Norrlands Guld.

ANMÄL DIG TILL KONGRESSEN PÅ:
WWW.NYKTER13.SE

Folknykterhetens vecka 6–12 maj

IOGT-NTO är inte bara stora och starka, vi har också väldigt roligt ihop! Därför gör vi nu en fest för alla – tillsammans!

Med temat **Fest för alla** kör vi nu igång Folknykterhetens vecka. Läs mer, och kom igång, på www.iogt.se.

MER KNARK ÖVER BRON

**DANSKA TULLEN
NÄSTAN BORTA**

Inflödet av hasch pekar uppåt. Nästan 1,5 ton togs i beslag under 2012, **tre gånger mer än året innan**. Nedmonteringen av den danska tullen är en orsak till den ökande smuglingen.

TEXT SVEN ROSELL FOTO PIERRE ANDERSSON

Vinden är råkall. Det är onsdag förmiddag i februari vid betalstationen på Öresundsbron. Långtradare, personbilar och täckta vans saktar in och rullar genom betalstationens och tullens passager. Nio huttrande tulltjänstemän håller ett öga på strömmen av fordon.

– Som att leta efter en nål i en höstack, det mesta slinker igenom, säger Michael Nelander, kompetenscenterchef på Tullverket i Skåne, Blekinge, Kronoberg och Kalmar län.

Men helt nattsvalt är det inte. Varje dygn görs en handfull knarkbeslag. Tullarna hittar en del med hjälp av sitt kunnande, sina hundar, röntgenutrustning och, emellanåt, tack vare en gnutta tur. Gränsöverskridande samarbete mellan polis och tull leder också till en del beslag. Att tullen står vid gränsen kan dessutom antas ha en förebyggande effekt.

– Vi beslagtar mellan fem och tio procent av det som förs in. Vi brukar ange den siffran, men egentligen vet vi inte

säkert. Den är inte vetenskaplig, säger Lars Bäckström, chef för Tullverkets gränsskyddsavdelning i Malmö.

Den här dagen är det lugnt, men när ett stort parti narkotika upptäcks kan det gå snabbt. Just när justitieminister Beatrice Ask var på besök hittades en personbil med knarkpåsar instoppade mellan de dubbla golven.

Öresundsbron är den största inkörsporten till Sverige för smugglad alkohol

Enligt Michael Nelander, chef för Tullens gränsskydd i Malmö, lyckas man ta omkring fem till tio procent av det som smugglas in.

och narkotika. Mycket göms i lastbilar och personbilar. På tågen, som går var tjugonde minut, förs främst små mängder in. Där arbetar tullens med narkotikahundar. En person med något eller några gram hasch är vanligt förekommande. "Myrtrafik" är tullens benämning. Ofta rör det sig om ungdomar som köpt hasch på Christiania i Köpenhamn, kanske för första gången. På senare tid har dansk polis trappat ner insatserna där vilket genast satte fart på myrtrafiken.

En långtradare hejdas. Tulltjänstemannen ställer några frågor och kontrollerar att papprena är i ordning innan den vinckas förbi.

– Man är egentligen aldrig nöjd med

lastbilarna. Det är mycket att lossa, smått och svårt att hitta, säger Gun Björnfot, gruppchef för tullkontrollanterna.

Det tar en eller två dagar att genomöka en långtradare grundligt. Tänkbara gömställen finns det gott om. Handlar det om styckgoods ska allt lossas, undersökas och lastas om.

– Transportfirmorna vill att det ska gå fort. Vi stör flödet, påpekar Michael Nelander.

Att stoppa en långtradare är besvärligt och tidskrävande. Helst behövs ett tips för att en sådan ska genomsökas eller en misstanke om att punktskattepliktiga varor finns i lasten. En personbil är betydligt lättare att leta genom. Smitarna utgör en risk och sådana råkar tullarna ut för någon gång i veckan. Nyligen körde en smitare av motorvägen i hög hastighet.

– Vårt nät har blivit grovmaskigare. Före EU-inträdet var vi alltid på plats vid alla gränsövergångar, men då skulle allt

"Vårt nät har blivit grovmaskigare."

MICHAEL NELANDER

Arbetspassen vid bron är långa och miljön tröttande. Här passerar omkring 90 procent av den cannabis som förs in i Sverige.

gods klareras och avgifter skulle debiteras, säger Michael Nelander.

Men så är det inte längre. Här vid gränsen mot kontinenten cirkulerar tulltjänstemännen mellan hamnarna med Helsingborg i väster och Karlskrona i öster. Kostnaderna för löner, lokaler, röntgenutrustning, fordon och hundar stiger. Samtidigt täcks inte alla pensionsavgångar upp av nyanställningar. Antalet tulltjänstemän var större när Öresundsbron öppnades 2000.

Mängden beslagtagna alkohol ligger på en ganska stabil nivå, ungefär en halv miljon liter per år. Men inflödet av alkohol har blivit svårare att hantera för tullen. Vad som avses med privat bruk är svårt att fastställa. Många åtal ogillas eftersom illegal införsel inte går att bevisa trots att det kanske handlar om flera hundratals liter sprit och starköl. Därför drivs vissa fall som skatteärenden i stället.

Tullens handlingsutrymme har ökat i viss mån. Från och med i år får kontroller av lagerplatser för punktskattepliktiga varor genomföras. Tidigare var sådana bara tillåtna längs vägen fram till lagret. Nu genomför tullen även egna kontroller av rattnykterhet liksom gripanden av misstänkta smugglare utan medverkan av polis.

Gun Björnfot och hennes kollegor har möjlighet att stoppa misstänkta bilar och lastbilar. Men nätet har blivit grovmaskigare, menar tullchef.

"Man blir filmad på Ica, men inte vid gränsen."

MICHAEL NELANDER

tänkta smugglare utan medverkan av polis.

Tullen önskar att bron betalstation förses med övervakningskameror. Det händer att det kommer in tips om en bil med ett visst registreringsnummer. Med kameror hade det varit lätt för tullen att hitta bilen på Öresundsbron eller vid någon av hamnarna.

– Man blir filmad på Ica, men inte vid gränsen, argumenterar Michael Nelander.

Han är även förundrad över att det varit tyst om straffalindringarna för narkotikabrott. Lagen har inte förändrats men tillämpningen har gått mot kortare påföljder.

Statistik över tullens beslag är svårtolkad eftersom stora enskilda partier får genomslag i siffrorna. En förändring av fokus kan ge effekt. På senare år har exempelvis fler vapen hittats medan mängden cigaretter minskat. Mängden kat krympte

Jörn Rise från danska tullfacket berättar att 85 procent av de danska tullarna försvann på 20 år.

förra året medan mängden ecstasy sköt i höjden. En hel del narkotika hittas också av tullen när paket genomlysas på post-terminalerna. Det är narkotiska läkemedel och syntetiska droger som beställts via internet.

Beslagen av hasch och cannabis pekar uppåt. Nittio procent förs in över Öresund. Under 2012 togs 1,5 ton hasch i beslag av den svenska tullen. Det var rekord. En bidragande orsak är att den danska tullen nästintill raderats ut.

– År 1990 arbetade 1000 tullare med kontroller. Efter nedskärningarna återstår 165, säger Jörn Rise, förbundsordförande i Dansk Told & Skatteforbund.

Det enda stället där de kontrollerande tullarna är permanent stationerade är flygplatsen Kastrup. Vid dansk-tyska gränsen och i importhamnarna varierar närvaron. De sista tullkryssarna avvecklades 2007 vilket innebär att en kuststräcka på 7 300 kilometer är obebodad.

– Vi vet att vi får in mer nu. Det är bara att titta på marknadspriserna på knark. De är stagnerande eller lätt fallande, förklarar han och tecknar en nedåtgående kurva med armen.

Det stora utbudet av narkotika pressar priserna och så har det sett ut sedan

"Vi vet att vi får in mer nu. Det är bara att titta på marknadspriserna på knark."

JÖRN RISE

Att söka igenom en lastbil grundligt kan ta två dagar – något transportfirmorna ogillar.

1990-talet. Hasch finns överallt. På skolor och i småbyar. I glesbygden på Västjylland är det lättare att hitta hasch än en pizza, som han uttrycker saken.

Det vore billigare att stoppa narkotikan vid gränsen än att samhället ska ta hand om alla människor med drogrelaterade skador. En mer effektiv tull i Danmark

skulle dämpa smuglingen till Sverige och Norge. Med det finns ingen debatt om utvecklingen i Danmark enligt Jörn Rise. Tullfacket har misslyckats med att få politikerna att inse konsekvenserna av nedmonteringen av tullkontrollerna. Ingen har protesterat.

– Det enda stödet vi fått är från svensk och norsk tull.

Den danska tullen står maktlös inför drogerna och tullens verksamhet är numera främst inriktad på varumärkeskydd och indrivning av punktskatter. På de områdena tycks det vara lättare att åstadkomma resultat.

Det enorma inflödet av droger till Danmark blir samtidigt argument för att fortsätta montera ner tullen eftersom den inte har någon större effekt.

– Jag är pessimistisk och frustrerad, säger Jörn Rise. ■

Med nya ögon

Under perioden 7–21 maj erbjuder Vit Jul i samarbete med Norstedts och www.bokus.com 10% rabatt på Jan Johansens nyutkomna bok Med nya ögon.

Boken handlar inte bara om Jan Johansens fängslade liv som musiker och schlagerartist utan också om att komma tillbaka från ett långvarigt alkohol- och drogmissbruk. Det som är svårt är inte att sluta dricka, utan att fortsätta vara nykter.

Köp ditt exemplar på www.bokus.com, ange koden Accent vid köp på Bokus hemsida.

Få koll på EU:s alkoholpolitik!

Studiematerialet EU och alkoholen beskriver den europeiska alkoholpolitiken från det att frågan för första gången kom upp på agendan fram till idag.

Starta eller delta i en studiecirkel och lär dig mer om frågan! Kontakta Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, NBV, för mer information, www.nbv.se.

Ladda din sommar

– med en kurs på Tollare

- Digital fotografering/bildbehandling
- Akvarellmåleri
- Landskapsmåleri
- Yoga
- Skriv ditt liv

Du vet väl
att du både kan bo,
äta och fika hos oss

Välkommen till vår vackra miljö vid Skurusundet
Läs mer på vår hemsida tollare.org

Kallelse till extra årsmöte med **Katarina Templares byggnadsförening u p a**, för beslut i frågan om fusion mellan föreningen och Stockholms Distriktstempel Byggnadsförening u p a.

Onsdagen den 29 maj 2013

Klockan 13.00

Plats: IOGT-NTO gården

Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm.

Anmälan av ombud sker på mötet.

Välkomna!

Styrelsen

Anna-Lena Strandberg, Magnusson, Gunnel Petersson, Britt Ronsten och Olle Ronsten.

Vita huset köptes för några år sedan från en frikyrkoförsamling. Här mötets sekreterare Monica Engström Thomsson och ordförande Thomas Thomsson.

Årsmötet inleddes med parentation, där bland annat "Vaim singar" av Gotlandspoeten Gustaf Larsson lästes.

FRAMTIDSTRO PÅ GOTLAND

När Gotlands distrikt samlas till årsmöte i "Vita huset" i Visby har vintern ännu inte släppt sitt grepp om ön. Trots de kalla vindarna är det ett trettiotal som dyker upp för att diskutera distriktets framtid och välja en ny styrelse.

Själva årsmötet går inte till historien som det mest debattglada – inläggen är få, förutom vid en ordningsfråga i inledningen och en personalfråga som nog bäst

lyfts i något annat sammanhang, är det inte mycket som sägs från ombuden.

Desto mer diskussion var det innan det formella årsmötet öppnades. De som var intresserade – det blev ett tiotal personer – kunde dyka upp innan lunch och diskutera det liggande förslaget till nya grundsatser som ska behandlas på kongressen i sommar. Bland annat diskuterades i vilken ordning de tre bärande idéerna demokrati, solidaritet och nykterhet ska presenteras.

– Det är bra att man lyfter fram även annat än nykterhet, menade Christer Magnusson, kassör i distriktet. Nykterhet är en förutsättning, jag tycker att ordningen i texten visar på en riktig prioritering.

Distriktsordförande Solveig Magnus-

son blev omvald och ser fram emot att sätta tändarna i arbetsplanen.

– Förra året var mitt första år och det tar ett tag att komma in i verksamheten. En kapphäst för mig är vårt projekt att kom-

Fakta. Distriktsårsmöte Gotland

Hetaste debattfrågan: Knappast någon, möjligen ordningsfrågan om vilka som skulle ha rösträtt på mötet.

Vald till ordförande: Solveig Magnusson,
Antal deltagare: 30

Jan Linde, förbundsstyrelsens representant, ledde diskussionerna om förslaget till nya grundsatser. Till vänster syns Anders Karlsson, utvecklingskonsulent för bland annat Gotland.

Gunvor Malmros, Barbro Hällbom och Monica Engström Thomsson diskuterade grundsatser. "Förstår alla verkligen vad vi håller på med när man läser den här texten?" undrade Monica.

Ove Waller gör ett inlägg under mötet.

ma ut i bygdegårdarna och nå nya målgrupper. Vi hoppas att kunna starta någon eller ett par nya föreningar den vägen. Vi börjar tro på framtiden, säger hon. ■

PIERRE ANDERSSON

Karin Hagman, verksamhetschef för NBV Uppsala Gotland, diskuterar med ordföranden för IOGT-NTO-distriktet, Solveig Magnusson.

Före årsmötet ägnade sig deltagarna åt musiklek.

NYA MÖJLIGHETER I SÖDERMANLAND

En regnig lördag i Malmköping höll Södermanlands distrikt årsmöte. Det gick lugnt till vilket inte verkade förvåna de närvarande ombuden.

– Jag förväntar mig inga revolutioner. Det brukar gå lugnt och städat till här, säger Willy Qvist, ombud för Torshälla, medlem i IOGT-NTO sedan 50 år och en riktig föreningsräv som deltar i sitt 9:e årsmöte hittills i år.

Efter sedvanlig parentation öppnades mötet av ordförande Maj-Lis Löw. Dagordningens punkter avhandlades ganska raskt under ledning av mötesordförande Madeleine Forsberg.

Inga motioner hade inkommit, men styrelsen hade lagt ett par förslag. Bland annat om ett nytt bidrag på halva avgiften för medlemmar som vill delta i förbundets kurser, Socialt forum eller verksamhetsforum.

Bo Westin framförde en hälsning från Våra gårdar och Pia Magnusson hälsade från förbundet. Hon sa att årsmöten innehåller mycket av tradition, trygghet och respekt för demokratin men också nya möjligheter, som hon bevisade genom att högläsa twitterinlägg från andra distriktsårsmöten som pågick samtidigt.

Det enda som inte gick enligt planerna var att årsmötet inte lyckades välja någon valberedning. Olle Andersson, den ende ur den gamla valberedningen som inte avsat sig omval, får vänta på att två kollegor utses senare.

Fakta. Distriktsårsmöte Södermanland

Antal deltagare: 64

Hetaste debatten: Ingen, men verksamhetsplanen ägnades mest tid.

Vald till ordförande: Maj-Lis Löw

Den omvalda ordföranden Maj-Lis Löw var nöjd efteråt.

– Det är alltid skönt när årsmötet är över. Då får man lägga det gamla bakom sig och börja blicka framåt på allvar. ■

EVA EKEROTH

Pia Magnusson framförde en hälsning från förbundsstyrelsen.

BRA DISKUSSIONER I UPPSALA

Det var trångt i IOGT-NTO huset i Vattholma utanför Uppsala. Medlemmar från hela distriktet, varav 19 ombud, medverkade på distriktsårsmötet den 13 april. På övervåningen huserade samtidigt Junis distriktsårsmöte, vilket gjorde att det fanns många barn på plats. Dagen började med gemensam lunch. Därefter var det dags för seminarium om IOGT-NTO:s grundsatser. Efter fikapausen tog Erik Wagner – förbundets ansvarige för strategisk utveckling – mikrofonen och pratade bland annat om den kommande

kampanjen som ska få IOGT-NTO att synas och höras, om kongressen, gårdsförsäljning, hur man kan påverka sina lokala politiker inför kommande val samt värvning.

– Ni i Uppsala distrikt gör ett strålande jobb och är duktiga på att värva, sa Erik Wagner och berättade om engagemangsportalen, där medlemmar kan hitta olika sätt att engagera sig; allt ifrån mikronivå med en insats på några minuter, till heldagsinsatser för den som vill. Poängen är att alla ska hitta ett sätt som passar just dem.

känna sig delaktiga, konstaterade Ulrik Norrå.

Det blev ett bra distriktsårsmöte, tyckte både deltagaren Lena Eriksson och ordföranden Michael Fors – som sitter på två år och därmed inte behövde omväljas i år.

– Vi har haft bra diskussioner. Men det var tråkigt att Martin Kjellin, vår kassör, avgår. Han är väldigt duktig och bra på att förklara, sa Lena Eriksson och fick medhåll av Michael Fors.

– Det blev en del diskussioner kring arbetsplanen. Men man kan ju alltid önska ännu mer, sa han efter att ha avtackat bland andra Martin Kjellin.

Dagen avslutades med valberedningsförslag (åtta ordinarie ledamöter) samt val av kongressombud och deras ersättare. Ersättare var det dock svårt att hitta. En god middag med kassler och potatis avrundade Uppsalas distriktsårsmöte. ■

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Fakta. Uppsala distrikt

Antal medlemmar: 1209

Hetaste debatten: hur distriktet tar hand om nya medlemmar

Vald till ordförande: Michael Fors

Antal deltagare: 35

Efter Erik Wagners presentation tog gruppdiskussioner om arbetsplanen vid. En synpunkt som kom fram var vikten av att nya medlemmar, som värvats av distriktet, omedelbart återkopplas till en förening.

– Det är viktigt att nya medlemmar får

Erik Wagner pratade värvning och ny kampanj.

Salen fylldes av uppmärksamma medlemmar.

Helmer hade också kul på mötet.

Många deltagare kom till årsmötet i Västerås.

Lovisagården

Britt-Marie Ljunggren, P-A Wester och Anton Veteläinen bidrar med kunskap i det vinnande laget i musikleken.

FULLSATT MÖTE I VÄSTMANLAND

Ett hundratal deltagare samlades i den fullsatta Lovisagården när IOGT-NTO, UNF och Junis höll årsmöten i Västmanlands distrikt. Dagen inleddes med gemensam musiktävling. Vann gjorde Britt-Marie Ljunggren, Börje Eriksson, P-A Wester, Anton Veteläinen, Birgitta Rydell, Helen Wester, Jan-Eric Wester, Berndt Pettersson och Ulla-Karin Axelsson. Laget hade alla rätt i tävlingen, något som inte varit möjligt utan fjortonårige Anton Veteläinens insatser.

Under en kort gemensam introduktion till dagen berättade UNF att medlemsantalet ökat med hela 71 procent i distriktet.

Sven-Erik "Garvis" Alfredsson visade bilder och berättade om ett projekt som IOGT-NTO driver i Thailand. Där får

Fakta. Västmanland

Antal deltagare: 55

Mest debatterat: Sven-Erik Alfredssons förslag, flytten från Lovisagården och arbetsplanen.

Vald till ordförande: Per-Erik Lundberg

prostituerade, missbrukande kvinnor och deras barn hjälp. På barnhemmet finns en skylt "Not for sale" för att visa att barnen inte är till salu.

Under punkten förslag och motioner ville Sven-Erik Alfredsson ha stöd för tre motioner till kongressen. Den första om att valberedningar i organisationen

bara ska ha till uppgift att föreslå en ordförande som sedan får i uppgift att hitta ledamöter till styrelsen. Den andra om att förbundskansliet borde flytta från Stockholm och minska personalen med 90 procent. Den tredje om att IOGT-NTO borde besluta att inte längre kalla sig folkrörelse utan lobbyorganisation.

– Det är engagemanget som driver mig att ifrågasätta. Från förbundet får vi hela tiden höra hur många nya medlemmar vi blir. Sanningen är ändå att vi nettominskar. För många föreningar är det svårt att ens få ihop tillräckligt med folk till en styrelse. Vilken verksamhet har vi att erbjuda nya medlemmar? Vi borde tillsätta en haverikommission, säger han till Accent.

Distriktskonsulenten Karin Wester är nöjd med årsmötet.

– Jättekul att det kom så många. Vi fick bra diskussioner om arbetsplanen. Vårningen är viktig, men det är också viktigt att vi har något att erbjuda dem vi värvar. Att distriktsexpeditionen flyttat från Lovisagården förstod vi skulle väcka frågor, men föreningsverksamheten har vuxit här, särskilt kamratstödet, så vi får inte plats längre, säger hon till Accent. ■

EVA EKEROTH

Sven-Erik "Garvis" Alfredsson ville ha stöd för en motion om att flytta förbundskansliet från Stockholm.

Kvinnor och barn är i fokus
under familjekvällarna på
LOGT-NTO i Skärholmen.

"HÄR FINNS EN STARK GEMENSKAP"

Kvinnor, ungdomar och barn, alla med turkisk bakgrund och de flesta **medlemmar i IOGT-NTO**, träffas varje fredagskväll i lokalen i Skärholmen. "Här kan vi stödja och peppa varandra" säger en av besökarna.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **JONAS ERIKSSON**

Klockan är strax efter 18 på fredagskvällen och IOGT-NTO-lokalen i Skärholmen, söder om Stockholm, har just slagit upp portarna. Fredag betyder familjekväll och brukar locka många deltagare i alla åldrar. Några är medlemmar, andra inte. Men alla som kommer hit är muslimer och nykterister av religiösa skäl.

Snart är lokalen full av stojande, glada barn och grupper av kvinnor och ungdomar. Ungdomarna, i dag bara flickor, håller sig lite för sig själva och försvinner in i ett angränsande rum, medan de äldre kvinnorna med småbarn sitter utspridda i "köket" på soffor som löper längs väggarna. Här finns bland andra Leyla Candemir, medlem sedan 1991, en av föreningens grundare och ordförande, Fazilet Taskin, föreningens sekreterare och Serap Tümtürk med sina tre döttrar Neslihan, Aslihan och Zeynep. Halime kommer hit i stort sett varje fredag för att umgås med sina landsmaninnor.

– Här finns en stark gemenskap, här har jag många av mina kompisar. Och vi hjälper varandra med allt möjligt. Hit kan våra barn komma för att få läxhjälp till exempel, säger hon och får medhåll av äldsta dottern Zeynep.

– Det är bra att det finns en sådan här förening, det blir ett sätt att behålla sin egen kultur. Här har vi ungefär samma bakgrund och erfarenheter. Många av oss unga är ju födda i Sverige och i vår vardag lever vi mest bland svenskar. Men här kan vi bejaka vårt turkiska arv.

De unga tjejerna umgås gärna i ett angränsande rum. Här är den turkiska gemenskapen och delade erfarenheter viktigast.

I stort sett alla som kommer hit är turkar. Några är kurder och någon gång har personer med arabiskt ursprung kommit. Vad skulle hända om ett gäng svenskar dök upp på familjefredagen?

Zeynep rycker fundersamt på axlarna.

– Jag vet inte. Men det handlar ju mycket om språket. Här talar alla turkiska, vilket underlättar för de äldre som kanske inte kan så bra svenska. Jag tror att det är en fördel att det mest är turkar som kommer hit. Vi behöver det här, en plats att få vara oss själva, säger hon bestämt.

Semra är här med sina två barn. Hon har

varit med i föreningen så länge hon kan minnas och tänker inte så ofta på att det är en IOGT-NTO-förening. Lokalen har blivit ett andra hem, ett måste på fredagskvällar, för hit kommer vänner och släkt för en stunds samvaro, bland andra systern Hilal med sina två små barn. Nu är det barnens tur att bli en del av föreningen.

– De blir jättegglade när de kommer hit och vill aldrig gå hem! Och vi kvinnor har en stark gemenskap. Man kan prata fritt och öppet på ett annat sätt än när männen är med och vi ger varandra stöd och hjälp. Ibland blir det lite som terapi, fnissar Hilal

I köket förbereder kvinnorna té och sötsaker.

IOGT-NTOs lokal ligger i ett bostadshus i Stockholmsförorten Skärholmen.

Umgänge över generationsgränserna karaktäriserar den turkiska IOGT-NTO-föreningen.

och tillägger att de äldre kvinnorna fungerar som bra förebilder för de yngre.

Kvinnorna säger att visst skulle de kunna ses hemma hos varandra. Men då blir värdinnan ansvarig för markservicen och tvingas springa fram och tillbaka med té och sötsaker till alla gäster. Dessutom blir det rörigt med alla vuxna och barn. Här i lokalen finns gott om utrymme och alla hjälper till. Om det är många barn på plats brukar kvinnorna turas om att passa barnen så att de andra kan ta det lugnt.

Vi förflyttar oss till det andra rummet, där det nu vankas té i höga glas och hembakade kakor som någon har tagit med sig. Tonårstjejerna sitter på rad i soffan och berättar att de sällan missar en fredag i IOGT-NTO-lokalen. De känner varandra sedan de var små och själva sprang runt och lekte här i lokalerna. Samtliga är UNFa:re och medlemmar i UNF-föreningen som IOGT-NTO har ett tätt samarbete med. De flesta av tjejerna har dock ringa

erfarenhet av andra UNF-aktiviteter, även om någon har medverkat vid UNF-möten i större sammanhang. Hit kommer de främst för den turkiska gemenskapen och den sociala tryggheten.

– Med svenskar är man på ett visst sätt, med turkar på ett annat. Här kan vi turkiska tjejer stödja och peppa varandra. Vi snackar, kollar på film och diskuterar utbildning och annat som är viktigt för oss, säger Semanur Taskin.

– Föräldrarna vet att här är vi i goda händer, då får vi också mera frihet. Detta blir en slags nykter fritidslokal för ungdomar, säger Hilal.

Fredag är familjekväll, men den ende mannen som dyker upp är Rafet Candemir, som ska föreläsa.

– Männen är välkomna, men det blir oftast bara kvinnorna och barnen som kommer, säger Fazilet Taskin och berättar att torsdagar är vikta åt killar. Då blir det mest dataspelande. Tisdagar går förening-

"Vi behöver det här, en plats att få vara oss själva."

ZEYNEP

ens kvinnor och simmar tillsammans. Då ansluter även andra muslimska kvinnor från hela Stockholmsområdet, eftersom man har badhuset för sig själv. Måndagar är det matlagning i lokalen och på lördagar är det barnaktiviteter och läxhjälp. Det händer saker hela tiden. Studiecirklar, föreläsningar, fester, skärgårdsutflykter, museibesök och filmkvällar. Varje år arrangeras en studie- och kulturrese och deltagarna har varit i såväl Syrien (en vecka innan kriget bröt ut) som Turkiet, England, Gotland och Spanien.

– Vi brukar ge medlemmar subventionerat pris. Då vill genast fler bli medlemmar, säger Fazilet Taskin med ett skratt. Hon berättar att när föreningen bildades 1991 fanns ett krav att alla skulle vara medlemmar. Men få betalade medlemsavgiften.

– Många turkar har ingen föreningstradition. Men de vill gärna vara med på våra aktiviteter. Genom att konkret visa vad vi gör får vi människor att vilja bli medlemmar. Det fungerar bra.

Kvällen börjar lida mot sitt slut. Eller inte. För som Hilal säger; när man trivs tänker man inte på klockan. Ibland går alla hem vid nio. Ibland blir man kvar till elva. Så länge det finns té, kakor och samtalsämnen fortsätter samvaron. ■

Gratulera **Gösta Vestlund** på hans 100-årsdag!

Tollare folkhögskola håller öppet hus den **15 juni kl 11-15** för Gösta Vestlund. Vi bjuder på kaffe och tårta.

Välkomna!

IOGT-NTO:s företagsvänner är med och skapar en skönare värld

Att vara företagsvän till IOGT-NTO innebär att företag stödjer vårt arbete för ett nyktrare samhälle, för en skönare värld.

Det här är IOGT-NTO:s företagsvänner

Vill du också synas här med
ditt företags logotyp kontakta
Lizzette Masterson:
lizzette.masterson@iogt.se
eller 0701-90 84 03,
08-672 60 26

HALLÅ DÄR!

Rickard Forshäll

Aktuell i *Mot alla Odds* på SVT

Varför fick just du möjligheten att medverka i programmet "Mot alla odds"?

– Förutom att jag är amputerad är jag en äventyrslysten person som hela livet har drömt om att få göra en sådan här resa. Att få uppleva Nicaraguas djungler är en fantastisk och oförglömlig upplevelse som jag

bär med mig för alltid. Jag tror att jag valdes ut för att jag är en stark kille, som kan fungera som ett "ankare" för de andra. Glad och positiv är jag också. Dessutom tror jag att min bakgrund som kriminell och

missbrukare bidrog till att jag fick följa med. Mitt liv har tagit en enorm vändning sedan jag blev nykter. Jag har en spännande och inspirerande historia.

När blev du nykter?

– För 6,5 år sedan. Då hade jag under 10 års tid försökt att dricka "normalt", men hela tiden tagit återfall. Jag missbrukade inte så mycket tunga droger då, men insåg att jag var tvungen att sluta att dricka helt för att bli frisk. I samband med en häktning, som jag släpptes från, insåg jag allvaret och kontaktade kommunen. Jag bad om att få komma på behandlingshem och det fick jag. Men hjälp av 12-stegsprogrammet blev jag så småningom drogfri.

Hur mår du i dag?

– Väldigt bra. Jag jobbar som projektledare på gamla Banverket till vardags. Jag är en kicksökare till min natur och gillar utmaningar, så i år åkte jag Vasaloppet. Dessutom hjälper jag människor som ska in på behandlingshem. Jag åker också runt på anstalter och pratar med interner. Jag vill ingjuta hopp och berättat att det finns en väg ut ur missbruk och kriminalitet. Att få stå i ett nyktert sammanhang är jätteviktigt för den som vill bli drogfri.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: SVT

BOK

Debutroman som kryper under skinnet

Du satt på Karlavagnen
Caroline Nylander
Forum

BOK Det är inte de stora gesternas bok. Det är de små bokstävernas, de som kryper under skinnet långt efter att man slagit ihop pärmar. Små viskningar om sårigt mänskliga tillkortakommanden, sköra drömmar om kärleken som krossas, inte i ett dramatisk Big Bang, nej i vardagens gnisslande strimlas förhoppningarna sönder om att prinsen och prinsessan ska leva lyckliga i alla sina dagar. Caroline Nylander lägger med varsam hand det skeva vardags pusslet i kärleksberättelsen i sin debutroman "Du sitter på Karlavagnen". En fiktiv berättelse, baserad på författarens egen uppväxt. Berättarstrukturen är kronologiskt bruten, en barndomssemester i Skåne varvas med nutidsvardag och scener från föräldrarnas

barndom.

Tre berättarperspektiv varvas i denna moderna saga med bittert slut: mamman, pappan och dottern. De ömsom viskar ömsom skriker fram sin version av verkligheten. Sagan som börjar med Elisabeths tonårsförälskelse i Harry. Harry som lovar sig själv att han aldrig ska bli som farsan, farsan som sitter på verandan och dricker och genomborrar sin fru med verbala elakheter, suckar och skrik. Harry som sedan får barn tillsammans med sin älskade Elisabeth.

Elisabeth som ser sin man förvandlas till en kopia av sin egen far, en Harry som gömmer sprit-

flaskan bland handdukarna, sitter på Karlavagnen och dricker. Och så dottern Julia, som drömmer om att pappa ska bort. Julia som ser hur mamma trasas sönder av kärleken. Julia som önskar att

hon ska få vara ensam med mamma. En dröm som visar sig bli sann, obönhörligt sann.

Caroline Nylander skapar poesi i en berättelse som inte väjer för sanningen, att människan är en mångbottnad varelse där viljan och handlingen inte alltid går hand i hand. Och sorgen i det, det högt mänskliga. Läs den, känn den, in under huden.

HANNA NOLIN

BOK

Spännande om barnmisshandel

Död i Skugga
Anne Holt

BOK Samma dag som Breivik avlossar skotten på Utöya, dör åttaåriga Sander oförklarligt i sitt hem i Olsos fashionabla delar. Han föll ner från en stege hävdat föräldrarna och till en början är det ingen som tror att det handlar om annat än en tragisk olycka. Men familjens vän Inger-Johanne, som råkar vara på plats strax efter att pojken avlidit, anar att något inte står rätt till i villadyllen. Sander var ett så kallat bokstavs barn; jobbig och

svår att handskas med. Han hade ofta skador som vanligen bortförklarades med att de bara var

"bagateller". När en ung, nitisk polis börjar nysta i fallet visar det snart att Sander troligen blev mördad. Men av vem? Och varför? Bokens titel "Död i skugga" syftar förstås på att Sander dog i skuggan av det stora norska traumat. Ändå är hans öde precis lika viktigt att utreda. Det visar sig snart att familjen ruvar på en hel del hemligheter som hållits väl dolda bakom den vackra fasaden. Oavbrutet spännande och intressant om ett tema som sällan avhandlas i deckare; barnmisshandel.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Starkt drama om häxjakt

FILM

Dansk film med Mads Mikkelsen

FILM Efter en uppsplitande skilsmässa har 42-åriga Lucas äntligen lyckats komma på fötter. Han jobbar på dagis, har träffat en ny kvinna och ser fram emot att bygga upp sin relation till tonårssonen. Han har många vänner i den lilla sömniga småstaden och ingår dessutom i ett jaktlag. Men en liten lögn ska snabbt komma att rasera

hela hans tillvaro. En flicka på dagis, Klara, nämner för sin fröken att hon har sett Lucas erigerade kön. Det hon i själva verket av en slump har sett är en porrbild på en dataskärm. Lögnen blir början till en mardröm för Lucas. Han blir sparkad från jobbet, polisanmäld, fråntagen vårdnaden om sin son, jagad, häcklad och bespottad. När flickan vill ta tillbaka det hon har sagt är allt för sent. Föräldrar och psykologer hävdar bestämt att

barn inte ljugar och att hon självklart har drabbats av ett sexuellt övergrepp. Även andra barn på dagis förhörs och berättar om övergrepp - som aldrig har hänt. "Jakten" berör på ett fantastiskt sätt ett svårt tema. Kan barn ljuga? Och är det möjligt att rentvå sitt namn från pedofilanklagelser om man är oskyldig? Lucas frikänns till sist i lagens mening. Men vågar omgivningen tro på hans oskuld?

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Finstämt om ett kvinnoliv

SEPTEMBER

**Kristoffer Leandoer
Natur&Kultur**

BOOK Svårt sjuk, bara 42 år gammal, ligger kvinnan i sin sjukhus-säng och blickar tillbaka över ett liv som inte riktigt blev som hon tänkt sig. Hon var en ung kvinna med litterära ambitioner. Begåvad och ambitiös, men kanske lite före sin tid. 70-talet var förvisso kvinnofrigörelsens decennium, men än så länge var det få som på allvar kunde förverkliga sina yrkesdrömmar. Så blev det också för modern i den finstämda "September". Hon

gifte sig, födde tre döttrar och hann aldrig göra allt det där som drömde om. Och så blev hon cancersjuk. Kronologiskt får vi följa ett kvinnoliv under 60-70- och 80-talen - så likt många andra kvinnors. Jag som hade en mor som förmodligen hade kunnat porträtteras ungefär så här känner igen mig och känner starkt med henne. Ett till synes litet och anspråkslöst liv. Men ändå vackert och vemodigt. Det här är ingen spänningsbok med oväntade vändningar, utan historien bärs av ett stilla berättande.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 FILM "Den ovilliga fundamentalisten". Historien om hur Changez, som välbärgad pakistanie, reser till USA för att utbilda sig på ett prestigeuniversitet och gör kometkarriär på Wall Street. Men den 11 september förändras hans liv för alltid. Premiär den 3 maj.

2 FAKTA "Barnexperimentet - en skola i fritt fall" av Per Kornhall (Leopard). Sedan början av 2000-talet har den svenska skolan sjunkit som

en sten. Ingen vill bli lärare och barnen presterar allt sämre, samtidigt som de vinstdrivande friskolorna blir fler. Barnens framtid

står på spel, snart är vi sämst i Europa. Finns det något ljus i tunneln?

3 BOOK "Njutning" (Fri tanke förlag) av Ulf Ellervik, professor som fördjupat sig i njutningens kemi. Hans slutsats är att man inte kan njuta hur mycket som helst och att förklaringen finns i hjärnans belöningssystem. Att äta oxfilé varje dag ger till slut ingen njutning, hjärnan blir snabbt avtrubbad. Bästa sättet att känna njutning är att längta och sedan få. Boken kommer ut i höst.

Elna Dahlstrand

NAMN: ELNA DAHLSTRAND

ÅLDER: 32

FAMILJ: JA

BOR: I NORRKÖPING

GÖR: GRAFISK FORMGIVARE
OCH CYKELFANTAST

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan i höstas. Jag har successivt druckit mindre och mindre de senaste åren och valde att ta beslutet att bli nykterist. Det känns som en enorm lättnad att ha tagit steget och det är väldigt skönt att slippa dricka. Alkoholen har spelat en central roll i mitt liv. Under många år festade jag mycket, men insåg inte att jag inte kan hantera alkohol. När jag väl börjar dricka finns det inget stopp, att dricka lagom går inte. Jag jobbade i krogsvängen och levde studentliv med mycket festande. Men så började jag känna att jag inte orkade fortsätta med det där livet och valde i stället att börja träna. Det blev min vändpunkt.

Vilka reaktioner har du mött för att du nu är nykterist?

– Visst finns det några som tycker att det är trist att jag inte dricker alkohol. Men jag upplever inte att jag blir särskilt ifrågasatt. Jag tror snarare att folk tänker på att jag tränar väldigt mycket, inte på att jag är nykterist.

Vad tränar du?

– Jag cyklar mountainbike. Jag provade på det som tonåring och beslutade mig för att ta upp det igen. Jag kör fem dagar i veckan, ett par timmar åt gången, året runt. Ibland kör jag långturer på flera timmar, ibland kör jag bara ett spinningpass. Jag löptränar och går på gym också. Men jag håller igång hela tiden. Det ger mig massor av energi och kickar. Jag tror att jag med cyklingen har ersatt de kickar jag fick av festandet. Tyvärr är det få tjejer som cyklar mountainbike. Men fler borde prova, det är härligt! Man kommer ut i naturen, blir stark och det är aldrig tråkigt.

Vad driver dig att cykla så mycket?

– Det är så kul och så mår man så bra! Och så gör jag det för att utmana mig själv. Jag gillar att pressa mig och se var min gräns går. Hur mycket orkar kroppen? Jag tävlar en del också i veteranklass. Jag har stått på prisspallen några gånger, men jag är tyvärr inte så snabb. Däremot är jag tekniskt duktig. Jag bloggar dessutom om min cykling. Jag gillar att skriva och älskar att komma hem efter en cykeltur och skriva av mig. Bloggen en slags dokumentation av det jag gör.

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO PIERRE ANDERSSON

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Jag gillar att pressa mig och se var min gräns går."

Världens baksmälla

Världens baksmälla är skriven av journalisten Pierre Andersson och ger en introduktion till alkoholens historia, alkoholindustrins bearbetning av den globala marknaden och hur alkohol på en rad områden är ett hinder för utveckling.

Boken tar även upp effekter på hälsan, kopplingen till hiv och sociala problem som våld och fattigdom.

Beställ boken på
global.iogt.se

IOGT-NTO-RÖRELSEN

**Till skolavslutningen
kommer många föräldrar
att köpa både öl och cider.***

Till sina tonåringar.

Informationsinsatsen som riktar sig till tonårsföräldrar fortsätter och nu kan du och din förening beställa material i form av flygblad, affischer, dekaler och broschyrer kostnadsfritt.

Ta kontakt med Helena Bergkvist, 08-672 60 18
eller helena.bergkvist@iogt.se

**TÄNK
OM**

www.tankom.nu

* Skolevers drogvanor 2011, CAN (12 % av eleverna i åk 9 och 30 % av eleverna i gym 2 anger att föräldrar är en källa till alkohol).

Sommarstuga med sjöutsikt!

Sommarstuga på arrendetomt i Solvik vid Vallsjöbaden utanför Sävsjö i Småland. Stugan är på 25 kvm med två rum och pentry. Öppen spis och elvärme. 8 kvm veranda. 50 m till badstrand som kan ses från stugan. Toalett finns i gemensam servicebyggnad. In till tätorten Sävsjö, med bl.a badhus och Boda Borg är det 6 km. Anslutning till kommunalt VA är under planering. Pris 150 000:- eller högstbjudande.

Mer info och bilder fås på **www.fritiden.se** nr #12974 eller **0733-103010**. /Lars G Svensson

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Alkoholreklam för miljarder

Vem vill ha alkoholreklamen?

Nyligen genomförde IOGT-NTO ett seminarium om marknadsföring av alkohol i TV. Vi arrangerade det i riksdagen tillsammans med vår norska systerorganisation ACTIS. Med tanke på hur många som kom – både från idéburna organisationer och från alkoholindustrin – och diskussionerna som fördes, är frågan brännhet. Alkoholreklamen i TV fortsätter att öka kraftigt. Det blir bara mer och mer. Men vem är det egentligen som vill ha reklam för alkohol i TV? Inte svenska folket i alla fall. IOGT-NTO och andra har genomfört undersökningar som alla visar samma sak: Att 8 av 10 är emot alkoholreklam i TV. Men trots att den faktiskt är förbjuden i svensk TV så matas vi med reklamen dagligen, eftersom kanaler som TV3 och Kanal 5 att visa sända via England och därmed runda den svenska lagstiftningen.

Sifo kunde nyligen visa att reklamen från alkoholindustrin i TV nu ökar med 25 procent om året, och sedan 2008 har den mer än dubblats. Tillverkarna satsar stenhårt på att investera i marknadsföring gentemot oss svenskar, trots att vi inte vill ha den. Detta är mycket olyckligt.

Alkohol är inte vilken vara som helst och när producenternas vinst ökar så ökar också kostnaden för svenska folket. All forskning visar att alkoholreklamen driver upp konsumtionen. Fler dricker mer, och fler drabbas av alkoholens baksidor. Detta förnekar branschen. De hävdar att de bara "krigar om marknadsandelar", och att den reklam de gör är "så måttfull att den varken gör till eller från". Detta är helt fel. Vi vet alla att poängen med marknadsföring är att det ökar försäljningen och förändrar attityder. Annars skulle det inte satsas miljarder på denna business.

Självklart går det att ändra på det här, bara det finns en politisk vilja. Vi har ju förbjudit tobaksreklam i Sverige för att skydda folkhälsan. Av samma anledning måste alkoholreklamen stoppas, både i traditionella medier och nya kanaler. Dessutom vet vi att EU har gett grönt ljus till flera länder som velat skärpa reklam-lagstiftningen, så det skulle gå att lösa även i vårt land.

IOGT-NTO har som vi tidigare berättat i olika sammanhang anmält flera tv-kanaler till Granskningsnämnden för att ha sänt alkoholreklam. Vi har också anmält ett antal företag som producerat inslagen.

Granskningsnämnden har drivit ärendet vidare och varit i kontakt med sin brittiska motsvarighet för att utreda frågan. Utifrån den så kallade "effektlandsprincipen" (som förenklat bygger på att om man gör saker i ett land som drabbar ett annat, kan man ta tag i detta med hjälp av EU-lagstiftning) kommer man nu utreda vilka möjligheter Sverige har att vidta åtgärder mot kanalerna som sänder från Storbritannien.

Om svenska och brittiska myndigheter nu driver detta vidare skulle det i så fall bli första gången ett sådant här fall prövas i Europa. Det är många runt om i Europa som följer anmälan med stort intresse. Det ska bli spännande att följa fortsättningen. Låt oss hoppas att det svenska förbudet mot alkoholreklam i tv i framtiden även kan följas i praktiken. Det vore ett bakslag för den sluga alkoholindustrin men en seger för oss svenskar som inte vill ha deras reklam för miljarder i våra TV-rutor.

Anna Carlstedt

VÄRVA I SOMMAR

SOMMAREN ÄR BÄSTA VÄRVARTIDEN

Vi har tid att vara ute och visa upp IOGT-NTO och folk har tid att stanna till och prata med oss.

Planera in er värvarssommar i föreningen eller distriktet...

- ...på sommarhemmet
- ...på marknader
- ...på festivaler
- ...på besöksdagen på JUNIS/NSF-lägrät
- ...midsommarfesten

Beställ värvarsmaterial i webbshopen så är det lätt att synas!

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Vill du ha koll på både fester och nyheter?

Vill du ha nyheter om vad som är på gång inom IOGT-NTO och vad organisationen gör inom olika områden som värvning, alkoholpolitik eller förebyggande arbete? Eller kanske vill du ha snabb information om olika arrangemang som fester och utbildningar? Då ska du anmäla din e-postadress till Medlemsservice! På så sätt kan du få snabb tillgång på information om både fester och nyheter som händer i IOGT-NTO.

Anmäl din e-postadress redan idag till: medlemsservice@iogt.se

2 MILJONER FÖR 500 IDÉER!

För sjätte året i rad har IOGT-NTO-förbundet avsatt 2 miljoner kronor till lokala utvecklingsprojekt. Under de gångna åren har detta lett till att ca 500 idéer har förverkligats och utvecklat IOGT-NTO.

Passa på att söka projektbidrag till dina utvecklingsprojekt. Du och din förening, krets, lokala nätverk eller aktionsgrupp kan söka pengar för följande prioriterade områden:

- Medlemsvärvning
- Medlemsengagemang
- Alkoholpolitik
- Kampanjen 2013

Projekt beviljas så länge det finns pengar kvar i potten, dock senast 30 sept. För mer information gå in på hemsidan, www.iogt.se.

TÄNK OM SKOLAVSLUTNING

Ta kontakt med lokala samordnare för att planera gemensamma aktiviteter för Tänk om under skolavslutningen.

Material i form av flygblad, broschyrer, dekal, affischer och buttons, med de nationella avsändarna Statens folkhälsoinstitut, Polisen, Systembolaget och IOGT-NTO kan beställas av Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se.

NY SKRIFT OM UNGA OCH ALKOHOL

Skriften **Skål för framtiden** berättar om unga och alkohol ur ett globalt utvecklingsperspektiv.

Omkring hälften av jordens befolkning är under 25 år. De är unga och drivs av drömmar om ett bättre liv, men det finns många hinder att brottas med på vägen. Här kan alkoholen upplevas både som en statusmarkör

och en väg in i vuxenlivet. Skriften tar upp ungdomars normer och attityder kring alkohol och hur dessa hör ihop med könsroller, gruppidentitet och globalisering.

Skriften fungerar även som ett studiematerial och kan beställas gratis på global.iogt.se.

Skriften "Skål för framtiden" tar upp ungdomars normer och attityder kring alkohol och hur dessa hör ihop med könsroller, gruppidentitet och globalisering.

VÄRLDENS BARN

Kom ihåg att boka in en insamlingsdag för Världens Barn i oktober! Kulmen för den stora riksinsamlingen sker i år den 5 och 12 oktober. Målet är att få 45 000 frivilliga som tillsammans hjälps åt att samla in pengar till Världens Barn.

Världens Barn drivs av Radiohjälpen i samarbete med 21 organisationer, varav IOGT-NTO-rörelsen

är en av dem. Vårt deltagande i Världens Barn ger oss möjlighet att utveckla och driva en rad projekt runt om i världen. Medlemmarnas deltagande i insamlingen är en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta med detta! En timmes insamling för Världens Barn är därmed en viktig timme!

KALENDARIUM

MAJ

- 3-5.....Förbundsstyrelsemöte
- 6-12.....Kampanj: Folknykterhetens vecka
- 7.....Accent nr 4 kommer ut
- 8.....Riksstyrelsemöte
- 9.....Kampanj: Folknykterhetens dag
- 13/5-
- 14/6.....Kampanj: Antilangning inför skolavslutningen
- 17-19...Våra Gårdars filmdagar i Leksand
- 24.....Träff partipolitiskt aktiva
- 25.....Almedalskickoff för inbjudna deltagare
- 25-26...Nyktra kvinnor kan, träff 3, Saltsjö-Boo
- 31.....Sista ansökningsdag IOGT-NTO:s ungdomsstiftelse

JUNI

- 13/5-
- 14/6.....Kampanj: Antilangning inför skolavslutningen
- 14.....Accent nr 5 kommer ut
- 22-29...Värvarturné inför och på kongressen
- 25.....Förbundsstyrelsemöte
- 26-30...Kongress, Borås
- 29.....Förbundsstyrelsemöte
- 30-7/7...Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

JULI

- 30/6-
- 7/7.....Politikerveckan i Almedalen där IOGT-NTO deltar

AUGUSTI

- 20-22...Rörelsegemensam konsulentsamling, Saltsjö-Boo
- 23.....Accent nr 6 kommer ut
- 24.....Förbundsstyrelsemöte

SEPTEMBER

- 1.....Första ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 6-8.....Värvarkickoff, Stockholm
- 11-12...Verksamhetskonsulentsamling, Saltsjö-Boo
- 12.....Kursdag för administratörer, Stockholm
- 13.....IRMA fortsättningsutbildning, Stockholm
- 13-15...Kontaktmannaträff kamratstödsledare, Göteborg
- 15/9-
- 15/10...Lokal och distriktsvärvarkampanj
- 20-21...Förbundsstyrelsemöte
- 21-22...Distriktsstyrelsesamling, Stockholm
- 25.....Riksstyrelsemöte
- 27.....Accent nr 7 kommer ut

OKTOBER

- 5-6.....NBV:s förbunds dagar
- 5-12.....Kampanj: Världens barn
- 12-13...Medlemsforum, Mölnlycke
- 14-3.....Kampanj: Antilangning inför Halloween
- 18-20...Växthuset – framtidens ledare, träff 1
- 21.....Sista anmälningsdag till frågetävlingen Pumpen
- 25.....Accent nr 8 kommer ut
- 27.....Skapa ditt dreamteam – valberedningsutbildning, Stockholm

NOVEMBER

- 1.....Kampanj: Ljusmanifestation för narkotikans offer
- 4.....Sista ansökningsdag Aktivitetsbidrag Vit Jul
- 8-10.....Verksamhetsforum, Saltsjö-Boo
- 14.....Frågetävlingen Pumpen
- 22.....Accent nr 9 kommer ut
- 25.....Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 30.....Ska vi byta grejer med varann? Stockholm

DECEMBER

- 1.....Internationella hiv/aids-dagen
- 1-13.....Kampanj: Antilangning inför Lucia
- 13-6/1...Kampanj: Vit Jul

Sugen på ett annorlunda år?

Och kanske ett arbete inom nykterhetsrörelsen? I så fall är **Projektbildaren** något för dig.

Projektbildaren är en ettårig folkhögskolekurs på distans där du antingen bor på Wendelsbergs folkhögskola under hela studietiden eller studerar hemifrån mellan träffarna.

Bland ämnena finner du projektmetodik, ledarskap, processledning, verksamhetsutveckling, drogekunskap, pedagogik och mycket annat. Kursen har ett stort inslag av praktik, egna arbeten och andra spännande övningar.

Läs mer på www.wendelsberg.se

Gävleborgare – här kan ni kontakta oss:

IOGT-NTO Gävleborg

Postadress: Kyrkogatan 16
Besöksadress: Källgatan 11
82632 Söderhamn

Ordförande

Camilla Sandström, 0703-76 04 10
camilla.sandstrom@nbv.se

Kassör

Hans Pettersson, 0702541787
hans-anders.pettersson@hos.sandnet.se

Sekreterare

Jannica Andersson, 0738282733
jannica1973@gmail.com

Studieledare

Eva Estberger, 0706811436
evaestberger@gmail.com

Ledamot

Sven Åke Backlund,
0706734191
sven.ake@backlund.be

Suppleant

Ronney Olsson, 0706-694145
ronney.olsson@hudiksvall.se

Valberedning

Rene Andersson, 0706549584

rene.andersson@iogt.se

Börje Edoff, 0735008986

borje.edoff@nbv.se

Krister Lundgren, 0701913408

krister.lundgren@iogt.se

Jon-Erik Flodin, 0708628498

jonte@flodin.net

Konsulent

Arne Larsson 0705 – 71 18 66

arne.larsson@iogt.se

Förbundskonsulent

Cecilia Abrahamsson 0701 – 90 84 60

cecilia.abrahamsson@iogt.se

NBV Gävleborg

Konsulenter

Hudiksvall, Nordanstig och

Ljusdals kommun

Krister Lundgren 0650-189 89,

0701-91 34 08, krister.lundgren@nbv.se

Söderhamn, Bollnäs och

Ovanåkers kommun

Camilla Sandström 0270-104 10,

0703-76 04 10, camilla.sandstrom@nbv.se

Bollnäs och Ovanåkers kommun

Monica Oderstad 0271-104 45,

0732-70 73 91, monica.oderstad@nbv.se

Gävle och Ockelbos kommun

Stefan Olsson 0762-80 16 59

stefan.lolsson@nbv.se

Esef Hodovic 070-602 84 53

esef.hodovic@nbv.se

Sandviken och Hofors kommun

Sarah Karlsson 0734-61 57 10

sarah.karlsson@nbv.se

Verksamhetschef

Ganime Stålenhag 0706-00 88 85

ganime.stalenhag@nbv.se

Administratör

Carola Sundberg 026-60 06 06

carola.sundberg@nbv.se

		MENAS MED MENAS		I KEMI VÄLDIGT LÅNGA TIDERS		GRUND- ÄMNE NR 5		KAN LAND I KRIG	
DÅ KAN ANDERS BRASKA				KLANG- FULL START FÄLT					
ÄR FARBOR JOAKIM									
SKREV TJECHOV TAKT- FAST						VECKO- JOUR- NALEN			
T O N		LINDE- MAN				CHARLIE VAR OKAY FORD- MODELL		GUEVARA	
						--- VÄR HAGE		BERG PÅ SINAI	
UNION TÄNK PÅ PRINS & SKOTTRAR				JANE SOM SKREV				PÅSFEST HAR VÄR RÖRELSE 25-30/6	
								FAR VI SVINDEL AV	
NORDLIG VIND I SÖDER HUR DAGS		KOM- PISAR KAN SLAD- DAR BILDA				I MÅNGA FÖR- PACK- NINGAR		BRO- OCH BERG- MAN	
								OXDJUR VID TORNE- TRÄSK	
LÅS BAK- LÅNGES ORGANI- SATÖR		DE KAN RINGLA SKYTT I SÄGEN				SÅGS STAC- KARE VARA		GÖRS ATT- RAKTION FYND- PLATS	
				DÄR SKÄR DET SIG		ÄR ENÖGD		GORMA OCH MATTA	
Accent Nr 4		OM- KOPP- LARES BÖNA				HÄRD MILITÄR DRILL DRAGET			
						KAN MAN LÄGGA TILL		NATUR- VÄSEN	
ÖVER MÅNGET DRAG SMILA		TASSAR PÅ TASSAR				HAR JU GRUF- FANDE			

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 25 maj 2013. Märk kuvertet Kryss 4/2013.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 2 2013

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Paul Brunnström**, Härnösand.
Två Tjugan-lotter var vinner **Maj-Lis Björk**, Skellefteå, **Karin Häggblad**, Åsele, **Inga-Lisa Berglöv**, Borg, Norråla, **Ragnar Engman**, Boden, **Märta Söderlund**, Bergvik, **Kerstin Blomqvist**, Karlstad, **Margareta Karlsson**, Växjö, **Gun-Britt Öhman**, Götene, **Nils-Bertil Olofsson**, Eskilstuna, och **Berit Söderman**, Föllinge Accent gratulerar!

LÖSNING NR 2 2013

**Accent-kryss
nr 2-2013
Lösning**

		G					
T		R		O		D	
A		X				E	
N		E		O		N	
L		U		N		T	

L				K	L	R	R			Ä	U
Ä	R	S	T	O	R	A	I	K	Ä	F	T
R		I	L	I	T	V	R	Ä	R	E	K
S	O	V	A	L	K	O	V	P	S	A	L
V	I		V	A	S	S		P	Ä	T	A
E	N	T	A	L		T	A	K	E	T	E
O	R	G	A	N	I	S	K	S	Ä	N	G
K	A		A	X	O	L	O	T	L	Ä	R
R	E	D	O		N	O	R	R	L	Ä	N
T	E	S	T	A	D		M	A	E	G	E

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Fyll livet är här!

Med start den 9 till 16 maj lanseras vår kampanj Fyll livet och serien Vinballen & Ökenråttan som

kommer att synas i Aftonbladet under ett helt år. Du kan läsa mer om kampanjen i detta nummer av

Accent. Engagera dig genom att besöka och sprida vår kampanjsida www.fylllivet.se.

